

OS-BOJKOTT MOT INVASION

Så tycker Hans Lager i dag att olympierna ska agera

Paris-OS fyllt av konstiga sporter

METFISKE – flera tusen småfisk drogs upp

DUVSKYTTE MED LEVANDE MÅL

– trehundra duvor var jaktbyte

BALLONGFLYGNING – segraren hamnade
i Ukraina, tvåan i Polen

KROCKET – en ensam betalande åskådare

UNDERVATTENSSIM – den bästa tappade
orienteringen och simmade runt, runt

... och många, många fler

Klippboken ger liv åt
kvinnlig löparpionjär

”Jag satt och hoppades att
svenskarna skulle förlora”

Tiokampare
genom åren

Framtiden avgör töntfaktorn

Nästa år arrangerar Paris Olympiska Spel för tredje gången.

Första gången var för 123 år sedan, år 1900. Mycket vatten har flutit i Seine sedan dess och många olympiska grenar från den tiden ter sig fullständigt osannolika i dag.

Inte minst ballongflygning och skytte med levande duvor. Göran Löwgrens genomgång av knasiga grenar från Paris-OS 1900 får en att förundras och småle en smula.

Vilka sporter som får fäste och vilka som faller ifrån OS-programmen är svårt att sia om. Officiella grenar och demonstrationsidrotter har kommit och gått, både vad gäller sommar- och vinterspel.

Dragkamp återkom till exempel inte efter OS i Stockholm 1912. Däremot överlevde den, från 1912, nykomponerade friidrottsgrenen tiokamp in i våra dagar. Läs om dess födelse i Anders Olssons artikel på sidan 20.

Annorlunda sporter

I Paris 2024 gör danssport debut. Andra sporter som känns annorlunda är sportklättring, surfing och skateboard. Om 123 år får vi reda på vilka av de 33 olika idrotter Paris-OS bjuder på 2024 som framstår som aparta.

Den mest skruvade olympiska idrotten jag kan minnas var skidbalett – acroski – en uppvisningsidrott vid OS 1988 i Calgary. En bedömningssport som aldrig fick fäste i OS och sedan dog ut. För att en idrott ska fånga intresset måste den ha någon form av bestående värde för att överleva. Vad det värdet består i är upp

till utövarna och åskådarna och präglas starkt av tiden vi lever i.

Mixed-klasser det nya modet

En tydlig trend i Paris-OS är ambitionen att förnya olika sporter genom att införa mixed-klasser.

50 km gång ersätts med en mixad lagtävling. I segling försvinner dam- och herrklassen i tvåmansjolle och ersätts med en mixad besättning. I skytte införs en mixad lagtävling i skeet.

Själv har jag svårt att förstå vitsen. Värdet på en olympisk medalj lär inte öka med den strategin.

Slut på gnäll! Glädjande för SOF är att valberedningen hittat en ordförandekandidat som de tycker håller måttet: Per-Anders von Scheele. På sin tid en skicklig bobåkare med OS-meriter. Vi får se om det dyker upp några motkandidater vid vårt extra årsmöte den 13 november.

Gör din röst hörd!

Kom till årsmötet och gör din röst hörd! Efter årsmötet kommer SOK:s nya generalsekreterare Åsa Edlund Jönsson att berätta hur Sverige ligger till i kampen om att få vinter-OS 2030. Kanske det äntligen är dags för Sverige att plocka hem ett vinter-OS nu när det är nya besättningar både på SOK och RF.

Mer positiva nyheter: SOF:s face-book-grupp samlar allt fler olympiahistoriskt intresserade personer. Nu över 1300 medlemmar!

Sten Feldreich

REDAKTÖR

Bulletinen – Olympiahistoriska Vänner

Organ för Sveriges
Olympiahistoriska
Förening.

Bildad 3 mars 1986.
Nr 3 2023

137 från start

Redaktör/ansvarig
utgivare:

Sten Feldreich
sten.feldreich
@gmail.com

Layout: Tina Danielsson
Ord & form

Tryck: KPH Uppsala
Nästa nummer utkommer
i slutet av december.
Välkomna med bidrag
senast 1 december.

Detta nummer innehåller

2	Framtiden avgör töntfaktorn <i>Sten Feldreich</i>	26	Många märkliga sporter avgjordes under OS <i>Göran Löwgren</i>
4	OS-bojkott eller inte? <i>Sten Feldreich</i>	33	Energiknippat Sixtus Jansson – en stor idrottsledare <i>Åke Sintring</i>
7	”Hoppas bara att ingen av svenskarna vinner” <i>Ken Olofsson</i>	38	Bakhoppning och fotboll i ”Dimans” smak <i>Göran Löwgren/Martin Alsjö</i>
10	”Snyggt jobbat, särskilt det där med Errol Flynn” <i>Ken Olofsson</i>	41	Stadskamp hamnade i OS-programmet <i>Göran Löwgren</i>
12	Sorry Sarah – Phelps är nummer ett <i>Göran Löwgren</i>	44	Notiser
14	Inga Gentzel sprang så elegant att kritiker veknade <i>Sten Feldreich</i>	45	Bokanmälan
20	Olympisk tiokamp av svensk design <i>Anders Olsson</i>	46	Den Olympiska familjen
24	Paris - ingen succé som OS-arrangör <i>Göran Löwgren</i>	54	Kallelse till extra årsmöte
		55	Är han vår nye ordförande?
		56	Föredrag om nya OS-planerna
		58	Föredrag om kungligheter
		59	SOF på Facebook
		60	Äldste olympiern firar hundra

Olympiahistoriska Vänner

Bulletinen är en del av projektet OLYMPIAHISTORISKA VÄNNER. Ett samarbete mellan Sveriges Olympiska Kommitté, Sveriges Olympiahistoriska förening och SCIF. Målsättningen är att på olika plan främja intresset för olympisk historia.

SVERIGES OLYMPIAHISTORISKA FÖRENING

Föreningens ändamål att
bedriva olympiahistorisk
verksamhet.

REPRESENTANTER FÖR OHV

Anders Engström
tel: 070–775 1336
anders.engstrom46@
gmail.com
Sten Feldreich
tel: 070–763 1053
sten.feldreich@gmail.com

SVERIGES OLYMPISKA KOMMITTÉ

SOK är högsta
beslutande organ för
olympiska spelen i landet
och ansvarar för det
svenska deltagandet i OS.

LEDNING

Ordförande
Hans von Uthmann
Verksamhetsansvarig
Peter Reinebo

SÄLLSKAPET SVENSKA OLYMPIER

Är ett sällskap inrättat av
SOK med syfte att vara
ett nätverk för alla idrotta-
re som tävlat för Sverige i
ett olympiskt spel. ”En
gång olympier – alltid
olympier”.

KONTAKTGRUPP

Gunnar Larsson
Pernilla Wiberg
Jonas Bergqvist
Caroline Jönsson

SVERIGES CENTRAL- FÖRENING FÖR IDROTTS FRÄMJANDE

SCIF arbetar med att
främja idrotten, bland an-
nat genom stipendier och
genom att på olika sätt
redovisa idrottens historia,
till exempel i årskriften
Blå Boken.

Ordförande:
Rajne Söderberg
Representant OHV:
Elisabeth Danielson

OS-bojkott eller inte? Lager nobbade Moskva

43
ÅR SEDAN

En månad före OS i Moskva 1980 hade Sveriges bästa femkampare Hans Lager bestämt sig. Han tackade nej. – Ryssarnas angrepp på Afghanistan gjorde att jag omöjligt kunde se mig själv på inmarschen, säger Hans Lager, 71, ende uttagne svenske olympier som avstod 1980 av politiska skäl.

I Montreal-OS 1976 kom Hans Lager på tjugonde plats individuellt och slutade sjua med det svenska femkampslaget. Inför 1980 ingick han i den grupp femkampare som gjorde upp om tre OS-platser. Han blev bäst av alla i det uttagningssystem som användes, men när uttagningarna var klara briserade nyheten:

– Jag berättade att jag inte ville delta i olympiaden. Bakgrunden var Sovjets helt oprovocerade ockupation av Afghanistan runt årsskiftet 1979–80.

65 länder bojkottade

Hela våren pågick en diskussion hur världen skulle ställa sig till de olympiska spelen. Med USA i spetsen valde 65 länder att bojkotta spelen.

– Jag var och är väldigt samhällsintresserad, och det växte fram ett beslut hos mig att jag skulle avstå. Vi pratade aldrig om det här i femkampsguppen, utan jag höll det för mig själv och funderade mycket på hur jag skulle göra.

– Bilden jag såg framför mig var inmarschen på Moskvans olympiastadion där den sovjetiske partiordföranden Leonid Brezjnev skulle sitta och sola sig i glansen, trots påhoppet på Afghanistan. Det

var grunden för mitt beslut, ingenting annat. Vidare var det uppenbart att många duktiga idrottare inte skulle delta av politiska orsaker.

Din storebror Bengt Lager var förbundskapten, hur påverkade det?

– Det var ju en lite besvärlig situation men jag sa till honom som till alla andra: Att för mig är det här viktigt och att jag väljer att avstå från att åka. Alla respekterade mitt beslut och det förekom inga övertalningskampanjer.

Den omfattande bojkotten, där länder som USA, Japan, Kina, Västtyskland, Norge och Kanada ingick, medförde att seglings- och ridtävlingarna bantades i omfattning, eftersom länderna som dominerade de sporterna tillhörde de som bojkottade spelen.

Andra förutsättningar i dag

I dag är situationen helt annan i Afghanistan. Ryssarna har avslutat sin krigsverksamhet i Afghanistan och dragit sig undan.

– I stället gick amerikanerna in där och fick med sig 18 länder, inklusive Sverige, i en krigsoperation där man kan fundera på vad som var klokt och oklokt i det. Vad jag

Sovjets angrepp på Afghanistan vid årsskiftet 1979–1980 fick många länder att vägra delta i OS.

Dagens Nyheter 12 juni 1980.

Vid invigningen i Moskva skapade en välregisserad läktarsektion olika bilder, här björnen Misha.

KORTFAKTA

■ Det afgansk-sovjetiska kriget brukar kallas för ryssarnas Vietnamkrig. Kriget varade mellan 27 december 1979 och 15 februari 1989. Sovjet invaderade Afghanistan med målet att snabbt kunna tillsätta en sovjetvänlig regim. Den muslimska gerillaorganisationen Mujahedin bjöd på oväntat starkt motstånd och fick vapenhjälp av USA.

■ Kriget fick långtgående politiska konsekvenser. För OS innebar det att 65 inbjudna nationer inte kom till spelen i Moskva 1980. Fyra år senare svarade 14 länder med att bojkotta tävlingarna i Los Angeles.

Leonid Breznev på invigningen.

gjorde och andra gjorde för 43 år sedan har ju inte haft någon betydelse.

Med facit i hand hade Hans Lager ändå inte ändrat sitt beslut.

– Det är ju så att man känner någonting i nuet och styrs av den känslan och den övertygelsen. Det som var rätt då är inte nödvändigtvis rätt – eller logiskt – 43 år senare.

Det svenska femkampslaget tog lagbrons i Moskva, en olympisk bronsmedalj kunde ha varit hans.

–Avsaknaden av medalj är inget som påverkat mitt liv. Jag la ner idrottskarriären, kastade mig in i yrkeslivet full av entusiasm och har varit verksam inom bank-och finansvärlden sedan dess.

Ukraina och Paris-OS

Nu ser världen en situation där Ryssland helt provocerat gått in i Ukraina, samtidigt som Paris OS 2024 närmar sig.

–För mig är det självklart att IOK helt borde utesluta ryska och belarusiska deltagare.

Det finns ju mellanformen att länder får delta, men under neutral flagg?

–Det vore verkligen vad man kallar ”sportswashing” (att använda idrott för att förbättra sitt rykte, reds. anm.) och något som jag tycker att IOK skulle motarbeta så mycket det går.

–Jag förstår svårigheterna att dra gränserna runt det där, men vore jag en del i IOK skulle jag förbjuda ryskt och belaru-

Om Hans Lager hade varit 28 år i dag skulle han ha tackat ja till Paris-OS.

siskt deltagande i kommande OS i Paris.

Vad skulle du säga till svenska idrottare?

–Jag tycker att de ska följa de beslut som IOK fattar. Sedan kan man vara kritisk mot IOK:s beslut, men jag skulle absolut inte skuldbelägga en svensk idrottare som deltar i Paris även om ryska och belarusiska idrottare får vara där.

Vägrade ta i hand – uteslöts

Hans Lager nämner ett aktuellt fall inom fäktsporten, där det internationella fäktsförbundet domineras av rysar och rysslojala personer.

–Vid EM i Milano möttes en rysk och en ukrainsk fäktare, där den ukrainska fäktaren vägrade att ta i hand efter matchen. Han blev då diskvalificerad och utesluten ur tävlingen. Därmed försvann också möjligheten för honom att vara med på OS i Paris. Ett beslut som känns otroligt kontraproduktivt utifrån idrottens värderingar.

Ponera att Hans Lager var 28 år i dag, hur skulle han ha handlat om ryssar och belarusier fick delta i Paris-OS 2024?

–Jag skulle delta. Skillnaden nu mot då är att spelen sker i ett fritt land i Europa och att hela världen står bakom. IOK har en diskussion om de ska tillåta eller inte tillåta två nationers idrottare att få vara med. Det avgör inte om jag skulle vara med i Paris eller inte.

TEXT: STEN FELDRICH

Svenskmatch med dubbla guldchanser, Edling mot Harmenberg.

”Hoppas bara att ingen av svenskarna vinner”

Journalisten Ken Olofssons värsta OS-minne är från Moskva 1980. I CSKA:s Sport Complex hade två svenskar guldchans i värjfäktning. Där satt Ken på pressläktaren och var närmast desperat. Hoppas bara att ingen av dem vinner! För Ken blev Johan Harmenbergs stora triumf en mardröm. Här berättar han sin historia.

S om reporter på Aftonbladet fick jag uppleva tre olympiska sommarspel. Det första 1972, då var jag 24 år och förstas starkt frestad av uppdraget. Men

det blev inte mycket sport att rapportera om från München. Nästan allt jag skrev och såg handlade om attentatet när israeliska idrottsmän mördades i den olympiska förläggningen. Den dramatiska upplösningen av dramat ägde rum på flygplatsen. Jag blev lockad till några andra uppdrag i den journalistiska villervallen, bland annat som redaktionschef på tidningen Femina och så skrev jag tillsammans med Olle Svenning en bok om ”Malmö FF inifrån”

som kom ut 1976 efter ett års träget arbete.

1979 GJORDE JAG comeback på Aftonbladet och hade glädjen att bli uttagen till tidningens ”OS-trupp” 1980 i Moskva. Det kändes stort på många sätt. Det kalla kriget pågick, det var det gamla Sovjetunionen som malde på under Brezjnevs ledning. Flera västländer bojkottade spelen på grund av bl a konflikten i Afghanistan. Jag hade några tidigare korta erfarenheter av att arbeta som journalist i Sovjet vilket inte alltid var så enkelt. Nu när landet var OS-arrangör var det andra bullar som gällde.

HOTELLET VI BLEV hänvisade till, i fem veckor, var förfärligt. En stenkoloss centralt i jättestaden, antalet rum var uppåt 6 000, så det krävdes nästan en karta för att hitta rätt korridor. Bevakningen var rigorös, beväpnade soldater och poliser i varje vrå och det kunde ta upp till en timme att passera alla kontroller. Gick man fel och behövde gå tillbaka var det kört. Rummen var små, luftkonditioneringen minimal. Moskva badade i stekhet sol och luften utanför den täta trafiken dominerades av stinkande avgaser. Maten var torftig men det fanns kött eftersom makthavarna hade tömt Budapest och Prag på dessa varor. Dessutom hade man tömt staden på alla prostituerade kvinnor och härbärgerat dem långt utanför Moskvas stadsgränser. Varje hotellkorridor hölls under uppsikt av en så kallad ”nyckelpiga” som höll koll på allt som rörde sig. Min kvinna bad mig besöka henne efter en vecka och hade med sig en beväpnad polis och en tolk. Det betonades att hon ville ha betalt för veckans samtal, de flesta till Stockholm och givetvis noggrant avlyssnade (hördes på pipet).

– Men, invände jag, jag ska stanna här i fyra veckor till och har gott om rubel.

Kvinnan pekade på en TV-apparat av märket Sony, det företaget hade pepprat varenda korridor och allmänna utrymmen med gratispresenter.

Tolken förklarade att ”nyckelpigan” inte trodde att jag hade råd att betala, jag hade redan ringt för ett belopp lika stort som det skulle kosta henne att köpa en sådan tv-apparat...

Så kom den stora finaldagen. Jag var ordentligt utsliten efter alla transporter till olika arenor, möten och intervjuer, sena nätter och lite sömn. Men det hade ordnat sig så att två svenskar på kvällen skulle kunna gå till final in en guldstrid i värjåktning, Johan Harmenberg och Rolf Edling. Jag åkte ut till arenan på kvällen med krönikören Nic Åslund, jag var ensam reporter. Expressen hade fyra hyrbilar, vi som då var lillebror med mindre upplaga och sämre ekonomi, fick åka taxi.

På vägen dit kände jag att det ömmade i halsen och jag var rejält illamående. Framme på pressläktaren blev det värre. Febern steg hastigt och jag kräktes ihärdigt. Hur skulle detta sluta? Jag hittade en plats där jag kunde ligga ner, under tiden stod det klart att det lutade mot en svensk guldfinal. Någon ersättare för mig var inte möjlig. I takt med att feberattackerna ökade önskade jag för första och enda gången att det skulle gå åt pipan för svenskarna.

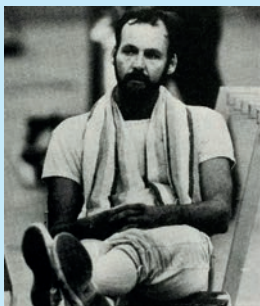
DE BÅDA MÖTTES i en rafflande duell som jag följde över en spypåse. Jag hade läst på om Harmenberg och Edling. Edling kände jag till någorlunda, Harmenberg inte alls mer än att han studerat i USA och studerade till läkare (vilket han blev). Men mina kunska-

OM FÄKTFINALEN 1980

Johan Harmenberg var illa ute i direktutslagningen. Men efter att ha klarat av underläge 7–9 mot fransmannen Bellone, stormade Harmenberg fram mot guldet. I finalen vann Harmenberg klart mot Rolf Edling och följde upp med tre knappa vinster och ett nederlag. Guldet skulle vara klart om inte Edling besegrade Kolcznay. Ungraren lugnade Johan: "Ich Edling schlagen" sa han. Ett löfte han höll.

"**Jag var djävulskt** nervös. Det var en rent läskig situation. Jag ville ju både att Rolf skulle vinna och få medalj och att matchen skulle sluta så att jag fick guldet. Möjligheten

... Rolf Edling deppar över missat silver.

Johan Harmenberg firar guldet medan ...

fanns ju att också till en omfäktning mellan mig och Rolf.

– En sådan guldfinal hade jag bergis förlorat. (Johan Harmenberg om väntan på guldet.)

Inför avgörandet lämnade Harmenberg fäktlokalen, smög in på en toalett, den enda plats han hittade att

isolera sig på. Via en högtalare kunde han följa dramat ute på pisten.

I svensklägret var det efteråt dubbla känslor. Jubel över guldet – men också besvikelse. Rolf Edling var bara två stötar från att ta silver.

LÄS MER. Rolf Edling fyller 80 år. Sidan 50

per om värjmfäktning var minimala. Dagen var 28 juli, måndagen i den avslutande tävlingsveckan, jag låg totalt utslagen. Och önskade att mardrömmen skulle få ett snabbt slut.

HARMENBERG VANN GULDET, Edling blev fyra

och Nic Åslund åkte hem för att skriva en sen krönika från hotellet. Jag stapplade fram till en sorts presskonferens men Harmenberg hade svårt att leverera dopingkiset och dröjde ett par timmar. Jag minns inget av samtalet med honom men skrev några anteckningar i reportageblocket.

Errol Flynn, den oövervinnerlige

” Vål där visade han upp en skärpa och gåpåaranda som fick en att påminnas om matinéernas Errol Flynn, den oövervinnerlige.

Ur journalistens artikel efter guld.

För den passagen fick han beröm av chefen där hemma.

För egen del minns Ken Olofsson inte att han skrivit något om Errol Flynn.

” Snyggt jobbat, särskilt det där med Errol Flynn.

Klockan var över midnatt när den vänlige Expressen-fotografen Lars Nyberg upptäckte mitt bedrövliga tillstånd och erbjöd sig att skjutsa mig till hotellet innan han började arbetet med att leverera sina bilder till redaktionen i Stockholm. Jag är honom evigt tacksam för den gärningen för vad jag inte visste att jag var svårt sjuk och i akut behov av snabb sjukhusvård.

Jag staplade in i det unkna, illaluktande rummet för att utföra min plikt – att skriva om en svensk guldfinal, en idrotthistorisk händelse som jag knappast hade sett men som jag skulle skildra i Aftonbladet. Jag satte mig i sängen med den lilla reseskivmaskinen (så var det då) mellan benen. Kroppen var tömd på all vätska och försökte jag ersätta bristen kom det upp direkt. Jag skrev som i en dimma och

svimnade förmodligen – för i gryningen vaknade jag inbäddad i mina manuspapper och undrade om jag ringt in artikeln (man läste in texterna på telefon).

Tidigt blev jag uppringd av redaktionschefen Sigurd Glans som inte kände till mitt tillstånd. Får jag sparken nu, minns jag svagt att jag tänkte. Men Sigurd sa: ”Bra avsnitt du skrev om Harmenberg och Errol Flynn...” Det hade jag ingen aning om men jag hade lyckats jämföra Harmenberg med den gamle fäktidolen (1909–1959) som jag beundrat på många matinéföreställningar.

MINA KOLLEGER BÖRjade bli allvarligt oroad över mitt tillstånd och tog kontakt med ambassaden som i sin tur kopplade in UD-personal. Att bli inlagd på sjukhus då var ingen enkel match; mitt ärende av-

handlades ett par dagar, under tiden blev jag allt sämre med magplågor, kramper och fortsatt hög feber, pannan var kaminhet. En fredagskväll hämtades jag av ambulans och två kortväxta herrar i vita men blodstänkta uniformer gjorde sent på kvällen entré i rummet där hela Aftonbladet-gänget var samlat. Jag var knappast vid medvetande men minns en replik i kören från en man med en whisky i handen, ”Ta hand om dig och vi vet inte vart dom åker med dig, det är hemligt. Men träffar du på Wallenberg så får du inte bara löpet utan hela tidningen” löd den galghumoriska hälsningen.

Jag fördes till ett välbevakat KGB-sjukhus nära stadens stora ishockeyarena och togs omhand av ett antal kvinnor. Inte en enda man syntes bland den personal som de kommande fyra dygnet skötte om mig. Jag kunde ingen ryska, de talade ingen engelska – språkförbistringen var total. Kvinnorna var mycket vänliga och omtänksamma. De kom in med olika sprutor, stora som för hästar. Det isolerade rummet såg ut som ett bryggghus från 30-talet. De kom med kissflaskor men förgäves, det fanns ingen vätska i systemet. Jag var oroad över om njurarna upphört att fungera. Vid ett tillfälle fick jag en våldsam stark längtan att fukta läpparna, dricka gick inte. Jag längtade ohyggligt efter en apelsin och bad om papper och penna för att försöka förklara hur en sådan ser ut – men det var svårt med bara en blyertspenna!!

Några timmar senare kom en sköterska in – med en tennisboll, det var ju OS ...

JAG KOM HEM med UD:s hjälp, liggande i ett SAS-plan. Jag var glad för jag trodde aldrig att jag skulle lyckas med det. Jag såg förfärlig ut, kände inte igen mig i spegeln och hade gått ner 16 kilo sedan utbrottet. På Arlanda kördes jag direkt till Roslagstulls infektionssjukhus för undersökning och fick besked att jag drabbats av en asiatisk amöba, en elakartad tarmsjukdom som kan leda till svåra konsekvenser. Läkaren sa: ”vi känner till 80 olika sorter, du har den 81:a”. Jag kunde äta upp mig med hjälp av soppa i några veckor men bacillfri blev jag inte förrän efter fem månader.

DET BLEV YTTERLIGARE ett OS för mig, i Los Angeles 1984, denna gång bojkottat av en del östländer. Det var plågsamt varmt i det

mexikanska ghettot där vi hyste in oss i ett större hotell med danska och norska journalister; inte utan risker (ett rapporterat

mord om dagen i detta distrikt). Jag överlevde det också och hade hälsan hela vägen den gången.

MEN JAG HADE lärt mig att medverka i den olympiska verkligheten, som journalist, inte alltid bara är en lek.

KEN OLOFSSON

Skribenten är journalist och författare. Han arbetade många år som sportreporter på Aftonbladet och senare som tv-journalist inom diverse områden.

”Längtade oändligt efter en apelsin. Någon timme senare fick jag en tennisboll.”

SARAH SJÖSTRÖMS OLYMPISKA MEDALJER		
Guld	Rio de Janeiro 2016	100 m fjärilsim
Silver	Rio de Janeiro 2016	200 m frisim
Brons	Rio de Janeiro 2016	100 m frisim
Silver	Tokyo 2020	50 m frisim

Sorry, Sarah – Phelps är nummer ett

En av sommarens stora sportnyheter var Sarah Sjöströms framgångar vid sim-VM i Fukuoka. Inte nog med de dubbla gulden. Hon utropades också till tidernas mest framgångsrika simmare i världen. Till och med större än fenomenet Michael Phelps!

Tyvärr är det inte sant. Hur man än räknar så utfaller alla jämförelser mellan de två toppsimmarna till Phelps fördel. Utom på en punkt.

Sarah Sjöström har numera tagit flera medaljer än den amerikanske fantomen i VM på lång bana. Och det är det som sommarens nyhetsförmedling tagit fasta på.

Antalet VM-medaljer i lång bana: Sjöström – Phelps: 21 – 20.

Detta faktum innebär inte att Sjöström totala meriter slår Phelps.

ATT JÄMFÖRA IDROTTARES karriärer genom att inte bry sig om medaljernas valörer, håller inte.

Metoden har ett värde när det gäller att sätta en målsättning inför ett mästerskap.

Expressen fick Sarah att ställa upp med löpsedeln "Nu är du störst".

Däremot när det kommer till att jämföra faktiska meriter blir klumpsumman av medaljer mest en kuriositet, en kul grej.

Räknat enligt principen 3–2–1 för guld, silver, brons slutar "VM-matchen" Phelps – Sjöström 55 – 51. Räknat enbart med guld blir det 15 – 12 till Phelps.

Inom simningen är VM i långbana ett av de två största mästerskapen. Störst är ändå OS.

Här blir skillnaderna mellan Phelps och Sjöströms karriärer mer påtaglig.

Individuella OS-guld: Phelps – Sjöström 14 – 1.

Medaljer enligt 3–2–1-modellen: Phelps – Sjöström 47 – 8.

Slå ihop de två mest prestigefulla tävlingarna: OS och VM-långbana – ja, ni förstår själva.

DEN SOM VILL kan lägga till fler jämförelser med Sarahs OS-meriter (1 guld, 2 silver, 1 brons):

Mark Spitz (4–1–0) Matt Biondi (2–2–1) Ryan Lochte (2–2–3) Gary Hall Jr: (2–

MICHAEL PHELPS OLYMPISKA MEDALJER					
Guld	Rio de Janeiro 2016	200m fjärilsim	Guld	Peking 2008	200m medley
Guld	Rio de Janeiro 2016	200m medley	Guld	Peking 2008	400m medley
Guld	Rio de Janeiro 2016	4x100m frisim	Guld	Peking 2008	4x100m frisim
Guld	Rio de Janeiro 2016	4x200m frisim	Guld	Peking 2008	4x200m frisim
Guld	Rio de Janeiro 2016	4x100m medley	Guld	Peking 2008	4x100m medley
Silver	Rio de Janeiro 2016	100m fjärilsim	Guld	Aten 2004	100m fjärilsim
Guld	London 2012	100m fjärilsim	Guld	Aten 2004	200m fjärilsim
Guld	London 2012	200m medley	Guld	Aten 2004	200m medley
Guld	London 2012	4x200m frisim	Guld	Aten 2004	400m medley
Guld	London 2012	4x100m medley	Guld	Aten 2004	4x200m frisim
Silver	London 2012	4x100m frisim	Guld	Aten 2004	4x100m medley
Guld	Peking 2008	200m frisim	Brons	Aten 2004	200m frisim
Guld	Peking 2008	100m fjärilsim	Brons	Aten 2004	4x100m frisim
Guld	Peking 2008	200m fjärilsim			

I Phelps meritlista ingår även lagkapper.

Källa: Wikipedia

2–1) Ian Thorpe (3–1–0) Aaron Perisol (3–2–0) Alexander Popov (4–1–0), Roland Matthes (4–0–1), gamle ”Tarzan, Johnny Weissmuller 3–0–0) ...

Eller ta några kvinnliga toppsimmare:

Katie Ledecky (6–1–0) Krisztina Egerszegi (5–1–1) Kristin Otto (4–0–0) Dawn Fraser (3–1–0) Inge de Bruijn (4–1–1) Katinika Hosszú (3–1–0) Amy van Dyken (2–0–0) Emma McKeon (2–0–2) ...

Flera av ovan nämnda har också OS-medaljer i lagkapp, vilka inte har räknats med här.

DEN SOM LETAR på nätet efter listor på världens bästa simmare genom tiderna hittar ingen Sarah (ännu). Simmarnas placeringar inbördes varierar utom på en punkt, den som ligger i topp: Michael Phelps.

Så, sorry alla Sarah-fans – det finns fortfarande bara en # 1!

HUR KUNDE DET bli så här?

Okritisk mediebevakning är absolut en förklaring. Det var en för bra ”nyhet” för att ifrågasätta.

Dagens Nyheter lanserade uppgifterna strax före VM. ”Nyheten” fick snabbt vingar. Alla nyhetsmedier hakade på. När Sjöström kom hem från VM fanns de breda nyhetsförmedlarna på plats. ”Aktuellt” och ”Rapport” visade nyhetsinslag. Radions eko sände. Expressen fick Sarah att ställa upp med löpsedeln ”Nu är du störst”. Även Phelps ombads kommentera och sa några vänliga ord.

Inte konstigt att många tror Sjöström är simmästarnas mästare. GÖRAN LÖWGREN

Sprang så elegant att kritiker veknade

Sveriges första kvinnliga olympiska medaljör, löparen Inga Gentzel, fick vid en ceremoni i september sitt namn i Walk of Fame utanför Stockholms Stadion. Hon tog brons på damernas 800 meter vid OS i Amsterdam 1928, då det var långt ifrån självklart med kvinnlig idrott.

Bulletinen har fått titta i Inga Gentzels gamla fotoalbum och klippböcker hemma hos dottern Hillevi Dahlgren Hult.

Idrottsbladets Torsten Tegnér var på plats på Stockholms Stadion när Inga Gentzel satte nytt världsrekord på 800 meter, juni 1928 med tiden 2.20,4. Det var första gången en svensk kvinna satte världsrekord i friidrott.

”**VISST SKALL INGA** Gentzel med till Amsterdam och hjälpa till med försvaret av de blågula färgerna. Så som den flickan kan löpa kommer hon att vara en ackvisition för Sverige. Att utan vidare pressning sänka världsrekordet på 800 meter med över tre sekunder är i alla fall en bragd som går ett stycke utanpå det vardagliga. För all del, låt oss icke tro att vi ha någon guldmedalj som i en liten ask för att Inga Gentzel gått under världsrekordet – det finns utländskor som ha slagit henne för – men så vackert som hon löpte i går kväll i Stadion, och den granna tid hon nådde, ställa henne obetingat i den olympiska klassen.

Undertecknad hör icke till de entusiastiska ivrarna för den feminina sporten utanför de gebit, som anses vara klädsamma för det svagare könet – alltså skidloppning, skridskoåkning, bandy, tennis och simning.

Det är ej tal om, att icke dessa idrotter kunna vara lika mycket och icke ännu mer ansträngande än ett 800 m.-lopp e.d., och kanske att frågan om den kvinnliga idrottens maskuliniserande i första hand är en ren smakfråga. Uppriktigt sagt har jag icke reflekterat så förfärligt allvarligt över saken, utan tagit denna rörelse en smula ytligt och även blivit något avskräckt av de allt annan än tilltalande intryck, som en en del tävlingar för damer ha gjort. De ha icke motsvarat ens förhoppningar om vad idrotten skall frambringa.

MEN NÄR MAN såg Inga Gentzel löpa i går i Stadion, lätt, elegant och i en perfekt stil som icke rubbades ens under det krävande upploppet, då måste man kapitulera och säga att, att om en kvinna kan springa så, då är saken berättigad. Då skall hon med till Amsterdam. Man må ha vilka åsikter som helst om den kvinnliga idrottens vara vid de olympiska spelen – jag tycker icke om den – men när den nu finns där en gång för alla, och vi ha en så lovande representant som Inga Gentzel, så bör hon få vara med. De olympiska medaljerna äro sannernligen icke fler, än att man bör taga vara på varena möjlighet att vinna en. ”

DEN OLYMPISKA KOMMITTÉN hade beslutat att

Ingas imponerande löpsteg gav upphov till många karikatyrer.

Blir det våra idrott-girls
 eller
Pojkar som ta poäng i A-dam?
 —
(Om flickorna få resa.)

Det var inte självklart att skicka en svensk damtrupp till Amsterdam. Genom en insamling fick sex flickor chansen.

Segraren, tyskan Lina Radke, spränger målnöret och sätter nytt världsrekord 1928. Inga Gentzel, nr 870, blir trea.

En stolt Inga Gentzel visar upp sina nummerlappar från 1928. Idrotten var en stor källa till glädje.

Inga Gentzel, längst i fältet, kom iväg sent i starten vid OS-finalen på 800 meter i Amsterdam. Det kom att dröja 32 år innan kvinnor nästa gång fick tävla på en så lång löpdistans i OS.

inte anslå några medel för att skicka en kvinnlig trupp, men ledarna för friidrotten, med Bo Ekelund i spetsen, startade en privat insamling för att skaffa ihop de 6000 kronor som behövdes för att sända en trupp på sex flickor till spelen, skriver tidningen Stockholms Dagblad som också stödde insamlingen med en grundplåt på 75 kronor.

DEN 13 JULI 1928 får Inga Gentzel brev från Svenska Idrottsförbundets verkställande utskott: ”Härmed får vi meddela att Ni av Svenska Idrottsförbundet uttagits att delta i löpning 800 meter damer vid Olympiska spelen i Amsterdam den 29 juli–5 augusti 1928”.

Inga Gentzels dotter Hillevi övertalade sin mamma att på äldre dar teckna ner sina minnen i en bok, om än drygt 50 år efter löpkarriären. I den minnesboken skriver hon:

”Så fick vi då åka till Amsterdam, Paul U Bergström klädde oss i propra mörkblå kavajer, grå kjolar och klockhatt. Vi åkte

tåg, båt och tåg igen i olika grupper. Flyg var aldrig tal om. Försöken var en lätt match. Tyvärr hade jag migrän dagen före finalen och när starten gått kom jag sent iväg. Men sprang om dom och ledde i sista kurvan. Jag fick mjölksyra i benen och först gick tyskan (Lina Radke) om mig och sedan japanskan (Kirmue Hitomi).”

Tyskan satte nytt världsrekord med 2.16,8, Inga Gentzel på tredje plats fick tiden 2.17,8, nytt svenskt rekord som stod sig till 1943.

Efter finalen utspelade sig scener som fick till följd att grenen 800 meter för damer ströks ur det olympiska programmet och återkom inte förrän 1960. IOK tyckte inte att det var passande att se kvinnor så utsjadsade. Så här minns Inga Gentzel i sin bok:

”När alla flickorna kom i mål stöp dom, en fick de till och med bära ut på bår. Jag var den enda som inte ramlade utan gick på egna ben till omklädningsrummet. I både tyska och franska tidningar berömdes jag för det och Sven Jerring kom fram och vil-

le ha en intervju med mig till Sverige, per telefon förstås”.

INGA GENTZELS KARRIÄR blev kort och intensiv. Hon var anställd som kontorist på Kvarnen Tre Kronor i Stockholm då hon upptäcktes som 18-årig talang när hon följde med en kamrat på dåvarande Tranebergs IP i västra Stockholm. Hon var lång, 174 cm, uthållig och hade ett vägvinnande löpsteg. Gösta ”Gösse” Holmér blev hennes tränare och körde hårt. ”Men när man hade mens skulle man vara i stillhet. Tänk så mycket bättre resultat man kunde ha gjort om man fått träna hela månaden igenom, som flickorna gör nu”, skriver Inga i sin minnesbok.

”Jag sprang i Lill-Jansskogen klockan sju på morgonen och folk som såg mig trodde inte att jag var klok”.

När hälsnorna började göra ont efter

sex års idrottande tyckte hon att det var dags att sluta. I stället inledde hon en karriär som sångare och blev en populär radioröst på 30-talet.

–Hennes far var tenor och mor pianist, säger dottern Hillevi och berättar att Ingas far dog redan 1914. Inga var bara sex år då modern blev änka, ensam med fem barn.

Med Trio Rita sjöng Inga Gentzel framför allt folkvisor och vallåtar tillsammans med sin syster Ulla Castegren och Anna-Lisa Cronström. De gjorde flera framträdande i radio och spelade in ett antal skivor. Men även sångarkarriären blev kort.

–Hon gifte sig med min pappa Nilsfolke Dahlgren 1937. Han var ingenjör och när han fick arbete som byggnadschef i Nyköping, gick flytten gick. Mamma lade ner sin sångkarriär men fortsatte att leda olika körer och ge pianolektioner i Nyköping.

STEN FELDREICH

”Äsch, fruntimmer ska hålla sig hemma ...

Hösten 1945 berättade Inga Gentzel följande händelse i radioprogrammet ”Vi öppnar ett fönster”:

”Det satt två herrar på ångfartyget Waxholm i och resonerade damidrott. Jag satt aldeles bredvid”.

–Äsch fruntimmer ska hålla sig hemma och koka mat och föda barn. Det går inte att tjäna två herrar i det fallet, sa den ene.

–Har du sett Inga Gentzel springa då?

–Nej tack och jag hoppas jag slipper.

Då sa den andre något

Nmmer ett, Inga Gentzel.

som min blygsamhet förbjuder mig att citera, men det handlade något om att det var riktigt snyggt när jag sprang och tack vare avsaknaden av run-dare former så sprang jag med ”karl-kliv”, och det

ska ju vara något väldigt fint. Detta var år 1928 och jag hade veckan före satt världsrekord på Stadion på uttagningstävlingar till Amsterdam-olympiaden.

I alla fall så går jag nu som ett levande exempel på att den första herrn hade fel. Och många med honom. Tre pojkar har jag fött utan besvär, ja utan besvär är kanske litet överdrivet, men i alla fall utan våldsammare besvär. Så nog tycker jag att fri idrott passar för damer bara den inte går till överdrift. Men så är det ju med allting.”

”Mamma ville sluta på topp”

Inga Gentzel var 43 år när dottern Hillevi kom till världen 1951, ”sladdbarn” och yngst i en syskonskara med tre bröder, sju, tio och tolv år äldre.

–Därför har jag inga egna minnen av mamma som idrottare. När jag som liten tittade på alla priser hon vunnit brukade hon svara att det kändes som att det inte var henne det handlade om. Ända in på 60-talet fick hon brev från människor som ville ha hennes autograf. Även från utlandet, berättar dottern Hillevi Dahlgren Hult.

Inga Gentzel var 26 år när hon lade ner löparkriären.

–Mamma hävdade alltid att ”man ska sluta på topp”. Då hade hon vunnit mycket, både nationellt och internationellt.

INGA GENTZELS IDROTTPRISER, pokaler, diplom och grammofonskivor från sångarkarriären är fördelade mellan syskonen. Hillevi fick klipp- och fotoalbumen.

–Jag kan som sagt inte berätta mycket mer än som finns bevarat i albumen, men en kuriosadetalj är att mamma drabbades av så kallat ”idrottshjärta” och var tidig med pacemaker, 1968.

Inga Gentzel var inbiten Djurgårdare, född på Östermalm, och blev hösten 2022 invald i DIF:s ”Hall of Fame”. Nu hedras hennes pionjärinsatser med Centralföreningens utmärkelse Walk of Fame.

–Mamma hade varit stolt. Idrotten betydde mycket, hon höll igång med orientering och golf, men försökte aldrig påverka oss barn att bli idrottare. Vi åkte skidor på vintern och lekte som barn gjorde då.

Inga Gentzel dog 1991, 83 år gammal.

STEN FELDREICH

Barnen Gösta, 79, Hillevi, 72, och Carl-Einar, 84, vid ceremonien när mamma Ingas prestationer nyligen hedrades med en minnesplatta på ”Walk of fame” utanför Stockholms stadion.

Olympisk tiokamp av svensk design

Vid de olympiska spelen i Stockholm introducerades i internationellt sammanhang en helt ny gren inom friidrotten: Tiokamp.

Det hade visserligen tävlat i tiokamp tidigare, om än sällan. De första svenska mästerskapen i grenen genomfördes redan 1909. Vid OS 1912 infördes den norm som kom att gälla för vilka grenar som ingick i tiokampen och hur tävlingen genomfördes.

Vid de första moderna olympiska spelen (efter 1896) hade man tävlat i femkamp där brottning, efter modell från antikens olympiska spel, ingick som en av grenarna. I Stockholm 1912 bestod femkampen av fem traditionella friidrottsgrenar; längd, spjut, 200 m, diskus och 1 500 m.

När 1912 års OS planerades så beslutade de svenska arrangörerna att – för första gången i ett olympiskt spel – införa tiokamp som en ny gren. Eftersom Internationella friidrottsförbundet ännu ej var bildat fanns det inte någon högre instans som bestämde grenprogrammet.

Tävlande tre dagar

De svenska arrangörerna ville ha en gren där allsidighet och uthållighet blev mer avgörande än i femkampen.

Arrangörerna hade förväntat sig ganska få deltagare i tiokampen, och därför planerat att genomföra grenen under två dagar. Antalet anmälda var dock större än de trott.

För att få in tiokampen i det hårt pressade tidsprogrammet fick den genomföras

under tre dagar: tre grenar dag ett, fyra dag två och tre dag tre. Under tiokampens andra dag genomfördes maratonloppet med start och mål på Stockholms nybyggda stadion. Maratonloppet var publikmässigt den gren som väckte det största intresset 1912.

De ansvariga för OS 1912 ville göra tiokampen olik femkampen på olika sätt, till exempel genom att införa ett poängsystem.

I femkampen fick vinnaren i en gren platssiffra 1, tvåan platssiffra 2, trean platssiffra 3 och så vidare. De som efter fyra grenar hade den lägsta sammanlagda platssiffran fick mötas i ett avslutande lopp på 1 500 m.

Nytt poängsystem

I tiokamp infördes ett poängsystem som skulle ge den som vann en gren överlägset klart fler poäng än tvåan, men om det var jämnt mellan de främsta skulle poängskillnaden vara liten. Man bestämde sig för att ett verkligt toppresultat skulle ge 1 000 poäng, och ett riktigt uselt resultat 0 poäng.

Problemet blev då att fastställa toppresultatet. Att ta världsrekordet i grenen var omöjligt eftersom det inte fanns några världsrekord 1912, året före bildandet av Internationella friidrottsförbundet.

OS-arrangörerna funderade då på att skicka brev till de länder som anmält deltagande i friidrotten och be om att få en förteckning över de nationella rekorden skickade tillbaka till Stockholm för att kunna fastställa det bästa resultatet i grenen och sedan ge det-

Foto: SCIF arkiv

I den officiella OS-rapporten konstaterades kort och gott: "Thorpe gjorde ett vackert hopp på 7,07". Det var 22 centimeter längre än den som vann grenen sedan OS-suveränen diskvalificerats.

ta resultat 1 000 poäng. Idén förkastades dock för att det skulle ta för lång tid att skicka brev fram och tillbaka över hela världen.

Nästa tanke var att ta de svenska rekorden som toppresultatet. Sverige är en av världens bästa nationer i friidrott, och ingen tiokampare kommer att kunna prestera resultat i en gren som är lika bra som det svenska rekordet, resonerade man.

Även denna idé förkastades eftersom det skulle kunna betraktas som ogästvänligt mot utländska deltagare att sätta Sverige så i centrum. Till sist beslutade man att ta det olympiska rekordet som toppresultat i varje gren.

1912 genomfördes grenarna i tiokampen i denna ordning: 100 m, längd, kula, höjd, 400 m, diskus, 110 m häck, stav, spjut, 1 500 meter.

Sedan dess har denna ordning behållits med undantag för att diskus och 110 m häck har bytt plats, så i dag, när tiokampen avgörs på två dagar, inleds dag två med 110 m häck.

Det var förutseende, eller lyckosamt, att

Inte mindre än fem svenskar var med i den första OS-tiokampen. Hugo Wieslander (t.h.) och Charles Lomberg lyckades bäst. Foto: SCIF arkiv

de två grenar som idag betraktas som de tekniskt svåraste, där det ofta blir stora poängskillnader mellan deltagarna, placerades i slutet av tiokampen.

Hade stav och spjut i stället placerats ti-

digt i tiokampen så hade dagens tiokamp fått en helt annan karaktär.

Fråntogs gulden

Vid friidrottstävlingarna 1912 vann amerikanen Jim Thorpe överlägset både femkampen och tiokampen. Thorpe hyllades som en av de största stjärnorna i Stockholms-OS.

Den 6 februari 1913 mottog de svenska OS-arrangörerna en skrivelse från sekreteraren i USA:s Olympiska Kommitté med information om att Thorpe spelat halvprofessionell amerikansk fotboll 1909 och 1910 vilket var ett brott mot dåtidens stränga amatörregler.

Den 26 maj beslutade Internationella olympiska kommittén vid ett möte i Lausanne att diskvalificera Thorpe som fråntogs sina olympiska medaljer. Norrmanen Ferdinand Bie blev ny vinnare av femkampen medan segern i tiokamp gick till Hugo Wieslander från Sverige.

I den officiella redogörelsen för OS 1912 utgiven 1913 – en diger lunta på 1 068 sidor – är Bie och Wieslander uppsatta som vinnare av femkampen respektive tiokampen.

Thorpes idrottsliga prestationer omnämns endast kortfattat i referaten från vissa av de olika grenarna, som t.ex i texten om femkampens längdhopp:

”Thorpe gjorde ett vackert hopp på 7,07.”

7,07 var 22 cm längre än vad någon annan femkampare hoppade.

Den sammanlagda poängsumman för Thorpe är inte angiven.

Dubbel upprättelse

Thorpe, som var stolt över att ha fått mottaga sina medaljer av kung Gustaf V, var bitter över att ha tvingats lämna tillbaka medaljerna.

Thorpe var en allsidig idrottsman, inte

bara inom friidrotten. I en omröstning bland amerikanska sportjournalister röstades han fram som USA:s bästa allsidige idrottsman under 1900-talets första hälft. Han röstades samtidigt fram som den störste stjärnan i amerikansk fotboll efter att ha spelat i proffsligan NFL (National Football League) 1919–1926. Han är invald i amerikanska fotbollens Hall of Fame.

1913 skrev Thorpe kontrakt med New York Giants, som var ett av dåtidens topplag i USAs proffsliga i baseboll. Thorpe spelade sedan periodvis för Giants under åren 1913 – 1919. Han var outfielder. Thorpe var aldrig någon stjärna utan fick mest vara avbytare. Under åren med Giants tjänade han sammanlagt 19 413 dollar.

Thorpe, som på äldre dagar fick problem med alkohol, avled 1953, 66 år gammal.

1988 tillkännagav Internationella olympiska kommittén (IOK) att Thorpe skulle få dela de olympiska segrarna med Bie och Wieslander.

2012, på dagen 110 år efter OS-tiokampen i Stockholm, fattade IOK ett nytt beslut. Thorpe blev förklarad som ensam vinnare av både femkampen och tiokampen. Bie och Wieslander flyttades ned till andra plats.

Efter OS 1912 blev tiokamp den ledande mångkampsgrenen. Femkamp försvann från programmet vid OS. I Sverige genomfördes dock SM i femkamp ända fram till 1987.

ANDERS OLSSON

Författaren är före detta sportjournalist, idrottsledare och tävlingsarrangör. Han var med och startade Stockholm Marathon och många andra stora långlopp. Ett lyckat evenemang var Jubileumsmarathon 2022, på dagen hundra år efter maratonloppet i Stockholms-OS, med (näst intill) samma bansträckning.

Skellefte-sonen Lennart Hedmark är ende svensk som tävlat i tiokamp i tre raka OS, 1968, 1972 och 1976.

Samtliga svenska tiokampare i OS

STOCKHOLM 1912

- 2) *Hugo Wieslander*, IFK Stockholm
 3) *Charles Lomberg*, IS Lyckans Soldater

4) *Gösta Holmér*, Upsala Studenters IF

8) *Erik Kugelberg*, IFK Stockholm

Bröt:

Einar Nilsson, Djurgårdens IF
Skotte Jacobsson, IFK Malmö
Gunnar Rönström, IFK Sundsvall
Viktor Hackberg, Huskvarna IF

ANTWERPEN 1920

3) *Bertil Ohlsson*,

Upsala Studenters IF

4) *Gösta Holmér*, Upsala Studenters IF

5) *Evert Nilsson*, IFK Oskarshamn,

8) *Axel-Erik Gyllenstolpe*, Gefle SGF

PARIS 1924

7) *Helge Jansson*, Eksjö GIK

Bröt: *Bertil Fastén*, IF Thor, Uppsala
Evert Nilsson, IFK Halmstad

AMSTERDAM 1928

6) *Helge Jansson*, Göteborgs Polismäns IF

8) *Albert Andersson*, Fredrikshofs IF

! OS-guld 1920 i truggymnastik.

9) *Henry Lindblad*, Kronobergs IK

14) *Sven Lundgren*, Gefle IF

BERLIN 1936

7) *Olle Bexell*, IFK Luleå

Bröt: *Leif*

Dahlgren, SolK Hellas

LONDON 1948

5) *Erik Andersson*, Äppelvikens SK, Bromma

7) *Per Eriksson*, Ljusne AIK

! Far till höjdhopp-
 -paren och trestegshopparen
 Thomas Eriksson, olympier 1984.

15) *Kjell Tännander*, Ystads IF

! Far till Annette
 Tännander Bank och Kristine Tännander, som bägge var med i OS 1984. Båda tävlade i sjukamp, Anette dessutom i längdhopp. Anette var också med i OS 1976, då i höjdhopp.

HELSINFORS 1952

6) *Göran Widenfelt*, Örgryte IS
 7) *Kjell Tännander*, Malmö AI

MEXICO CITY 1968

11) *Lennart Hedmark*, Skellefteå AIK

MÜNCHEN 1972

Bröt: *Lennart Hedmark*, IF Göta, Karlstad

MONTREAL 1976

4) *Raimo Phil*, Stockholms Spårvägars GIF

8) *Lennart Hedmark*, IF Göta, Karlstad
 20) *Runald Beckman*, IFK Luleå

! Olympier också i bob, 1980.

SEOUL 1988

17) *Mikael Olander*, Uppsala IF

BARCELONA 1992

9) *Sten Ekberg*, Heleneholms IF, Malmö

SYDNEY 2000

10) *Henrik Dagård KA2*, Karlskrona
 ! Tog silver i EM 1994.

Paris – ingen succé som OS-arrangör

För tredje gången är Paris kommande sommar skådeplats för de olympiska spelen. Första gången var en förvirrande och misslyckad historia. Ändå lever minnet av Paris-OS 1900 vidare. Framför allt för alla hel- och halvknasiga "sporter" som förekom. Som skytte med levande duvor, krocket och metfiske.

Tanken var säkert god. Att inhysa det andra moderna olympiska spelen som en del av den stora världsutställningen i den franska huvudstaden hade kunnat bli ett sätt att etablera den nya globala sportfesten. Världsutställningen drog ju till sig mängder av folk från hela världen.

Resultatet blev i stället att de olympiska tävlingarna helt försvann i myllret av alla evenemang.

De olympiska tävlingarna smetades ut över hela utställningsperioden, från 14 maj till 28 oktober. De olika tävlingarna var så många att det snart visade sig omöjligt att uppfatta vilka som var olympiska eller inte.

De styrande för världsutställningen hade heller inget intresse av att marknadsföra de nykomponerade olympiska spelen. I program och tidningar refererades sportevenemangen oftast som något som tillhörde världsutställningen. Det olympiska kom bort.

Förvirringen har inneburit att det långt om länge diskuterats vilka tävlingar från detta OS som ska betraktas som olympiska. Och vilka som inte ska göra det.

Otidsenligt med OS

Helt klart förlorade den Internationella olympiska kommittén (IOK) kontrollen

över sina tävlingar. IOK-basen Baron de Coubertin var vanligtvis skicklig på att navigera i de fina salongerna och att vara lyckosam vid förhandlingsborden. Men här mötte han övermäktigt motstånd i form av två landsmän.

Alfred Picard var högste ansvarig för världsutställningen. Han hade redan tidigare varit skeptisk till de Coubertins idéer kring att anordna ett OS i Paris. Han betraktade olympiska spel som en "anakronism", en företeelse som placerats i fel tidsepok. Gammalmodigt helt enkelt.

Meningen med Världsutställningen 1900 var att hylla de senaste tidernas snabba utveckling på flera områden, och att blicka framåt mot en ny spännande tid. Och i den hörde inga olympiska spel hemma, enligt Picard.

Till chef för sportevenemangen under Världsutställningen utsågs Daniel Mérilion, en tidigare parlamentsledamot och ordförande i den franska skytteorganisationen UNST. Han hade heller inget intresse av att blanda in IOK och de Coubertin inom sitt ansvarsområde. Han var däremot inte starkare motståndare till olympiska spel än att han kom att vara med att tävla såväl i London 1908 som i Stockholm 1912. Som skytt.

Två herrar som fintade bort IOK-bossen: Alfred Picard och Daniel Mérillon.

Självkritisk baron

Baron de Coubertin försökte aldrig dölja att spelen i Paris ur hans perspektiv var ett misslyckande.

”De tävlande gjorde sitt bästa. Många intressanta resultat uppnåddes, men det var inget olympiskt med dem”, skrev han.

Hur pass väl utvecklat begreppet ”olympism” var vid den här tiden är svårt att veta. Men att behovet av en utstakad olympisk filosofi och värdegrund var uppenbar. De dåliga erfarenheterna från Paris 1900 visade ett behov av att bringa ordning och reda.

I Paris 1900 var det inte så noga med det ena och det andra. Prispengar delades ut i vissa sporter och grenar. Amatörer och ”professionella” blandades i en svåröverskådlig röra. Vad som menades med proffs kunde vara lite av varje.

Några som var med och tävlade visade sig inte ha begripit att de varit med i OS.

Tydlig framtidsanalys

Baron de Coubertin var tydlig med vilka lärdomar som kunde dras:

”Erfarenheterna från 1900 visade med jämnmot vad som händer när spelen övertagits av en stor mässa, där filosofiska värden försvinner och pedagogiska intressen är noll.”

”Olympismen måste åtnjuta en mer självständig ställning, och inte någon mer gång – som i Paris – reduceras till rollen

Affisch till tävlingarna i gymnastik. Här märks inte att det handlar om OS.

som förödmjukad vasall.”

Den finns anledning att komma ihåg att detta blott var den andra upplagan av de moderna olympiska spelen. Hela de Coubertins projekt var på nybörjarstadiet. Det fanns säkert fler än Världsutställningens chef som ifrågasatte om olympiska spel verkligen hörde hemma i den nya tiden.

Även de Coubertin ska senare ha medgivit att han själv i det läget tvivlade på att OS skulle överleva.

Samma visa i USA

Teori är en sak, verklighet en annan. Trots den klarsynta analysen gjordes misstaget om fyra år senare. OS 1904 var tänkt att avgöras i Chicago, men kom att flyttas till S:t Louis. Till ännu en världsutställning.

Om Parisspelen till stora delar var ett misslyckande, så kom det första OS i USA att bli än värre.

GÖRAN LÖWGREN

Många märkliga sporter avgjordes under OS

VILKA SPORTER OCH GRENAR som var olympiska under spelen 1900 är fortfarande omdebatterat och oklart. Olympiahistorikern Bill Mallon har försökt sätta upp ett antal kriterier för vad som ska gälla. Men gränsdragningarna är svåra, och i många fall verkar Mallon låta sunt förnuft avgöra. Skytte med levande duvor är ju inget den olympiska rörelsen idag vill sammanknipas med.

MOTORSPORTERNA ÄR OCKSÅ svåra gränsdragningar. I Paris 1900 tävlade bilar, mo-

torbåtar och motorcyklar. Statuten om att inga motorer skulle förekomma i OS är en sentida konstruktion. Både bilar och motorbåtar har förekommit i senare i OS än i Paris 1900.

Ballongflygning räknas inte som officiell sport för att tekniska hjälpmedel krävs för att kunna lyfta och ta sig fram.

BILL MALLON GJORDE sin sortering av sporter och resultat 1997. Och det är den som oftast hänvisas till i sammanhanget.

Metarna från hemmanationen satsade på mängd, amerikanerna på att fånga den största firren.

Fiske, mete

OKLARHETER RÅDDE

kring vilka regler som gällde. De tävlande från USA trodde det handlade om att dra upp den största fisken.

De många anmälda franska tävlande var inriktade på att dra upp så många fiskar som möjligt. Ur floden Seine ska det franska lag som vann under två timmar ha dragit upp 2 051 småfisk. Noterbart är att kvinnor tilläts delta. 600 tävlande ska ha varit med, varav 40 utländska. Prispengar utdelades.

OS-STATUS: Nej, räknas inte in i officiell statistik.

Reglerna var klara. Efter två bomskott i följd var skytten ute ur den olympiska tävlingen. OS-statusen togs bort i efterhand.

Belgaren Léon de Lunden från Belgien var effektivast i duvslakten 21 prickade duvor räckte för seger.

Duvskytte med levande duvor

300 DUVOR SLÄPPTES iväg. Så påbörjades pangandet. Belgaren Léon de Lunden prickade flest. Tävlingsmomentet lockade många deltagare. Prispengarna var i sammanhanget ansevliga.

OS-STATUS: Nej, även om det är ett beslut som tillkommit senare.

Duvrace

TÄVLINGEN VAR ÖPPEN för franska lag. Lagen måste vara minst åtta mil från Paris när duvorna släpptes. Varje lag hade rätt släppa iväg 100 duvor vardera. Totalt ska 7721 duvor sänts iväg. Så gott om duvor fanns det.

OS-STATUS: Nej.

Ballongflygning

MÅNGA OLIKA KLASSER. Det handlade om otaliga ballongstorlekar, framräknade handi-cap med olika tung ballast. Det tävlades i att flyga högst, längst iväg, vara uppe längst tid och att landa så nära som möjligt ett utsatt mål.

Högsta uppnådda höjd var imponerande 8 417 meter. Segrande monsieur Jacques Balsan klagade över att hans mustasch frös till is.

Än värre var att han i ett ögonblick var så utmattad att han knappt förmådde sätta slangen med syrgas till munnen.

I grenen att flyga längst vann Comte Henry de la Vaulx/ Castillion de Saint -Victor. De kom 192 mil och 5 kilometer bort. Startade i Paris och landade i en by utanför Kiev i Ukraina.

De utmanades främst av höjdvinnaren Balsan. Genom Tyskland låg de båda ballongerna inom synhåll för varandra. När kvällningen kom gick Balsan in i Ryssland och flög med avsikt tillräckligt nära marken för att skaffa sig upplysningar om vägen. Enligt den officiella rapporten blev ballongfararna då beskjutna. Balsan landade slutligen nära Opoczno, en stad som i dag ligger i södra Polen, 134,5 km från Paris.

–Det var ett mirakel att vi undvek döden, ska segren de la Vaulx ha sagt. Och det verkar ha gällt för flera av deltagarna. För den som kan franska är den officiella OS-rapporten uppenbarligen en spännande läsning. Här berättas om oväder, farter på

Stort intresse när ballongerna gav sig iväg.

mer än 100 km/timmen, en tävlande som hamnade i en åker och fick ballongen söndertrampad av ilska ortsbor. På landsbygden i Ain, väster om Genève, blev en tävlande

vid landningen tagen för att vara brittisk spion.

OS-STATUS: Nej men borde kanske vara det. Fallor, enligt Mallon, på att ballongen behöver icke mänsklig hjälp för att lyfta och hålla sig i luften.

Drakflygning

ATT FLYGA DRAKE var en gren inom ballongflygningen. I den officiella rapporten från spelen nämns två olika tävlingar. En där det gällde att komma så högt som möjligt. Och en annan där det gällde att hålla draken i luften så länge som möjligt med 200 meter fullsträckt

lina. Det har förekommit uppgifter om att starka och byiga vindar medförde att deltagarna fastnade i träden lite här och var. Dessa har avfärdats som skrönor. Kvinnor tilläts tävla, en mademoiselle de la Dunard figurerar i resultatlistorna som tvåa resp trea i olika klasser.

OS-STATUS: Nej

Ready to play! Hästpolo var en av många sporter med brittisk anknytning.

Hästpolo

FYRA LAG VAR MED, men bara ett nationslag – Mexiko. De dominerade lagen bestod naturligt nog mest av briter. Segrande Foxhunters

Hurlingham var en kombination av tre briter och två amerikaner. Hästpolo var med i ytterligare fyra OS, det sista 1936.

OS-STATUS: Ja.

Krocket

SÄLLSKAPSSPELET FANNIS tydligt med på det officiella programmet. Enbart franska medborgare deltog, därav tre fransyskor. Tävlingarna tycktes inte attrahera publiken. Enligt historieskrifterna ska endast en åskådare ha löst biljett – en engelsman, som tagit sig från Nice till Paris just för denna tillställning. En av den olympiska historiens enklaste segrar togs i dubbeln. En fransk duo förklarades som vinnare eftersom ingen annan hade anmält sig. Kvinnor fick vara med.

OS-STATUS: Ja

I krocket tilläts även kvinnor att vara med.

Cricket

Belgien och Nederländerna drog sig ur. En enda match spelades. Storbritannien besegrade Frankrike. Devon County Wanderers representerade sportens hemland. Motståndarna bestod mest av briter bosatta i Paris.

OS-STATUS: Ja

Full gas på väg Paris-Toulouse fram och åter.

Bilsport

MÄNGDER AV KLASSER. För tvåsitsiga bilar, fyrsitsiga, sexsitsiga och den riktiga tungviktsklassen: sjusitsiga eller mer. Det fanns klasser för både eldrivna och bensindrivna fordon, för taxifordon och varutransportbilar. Lastbilar hade flera klasser. Därtill fanns diverse handicapklasser. Det internationella deltagandet begränsades till tre tyskar: två baroner och en Josef Krieger. Den ene baronen tävlade i distans för stora bilar, en färd från Paris till Toulouse och tillbaka. Den andra baronen blev trea (och sist) i en klass för lastbilar. Krieger var enda deltagaren i bland de eldrivna mindre transportbilarna, så han var den ende icke-fransos som vann.

OS-STATUS: Nej, men det har ifrågasatts, då biltävlingar förekom i senare OS-sammanhang.

Motorcykelsport

DET SKA HA anordnats två motorcykeltävlingar. En gällde kappkörning Paris-Toulouse tur och retur. Segraren i klassen för de tyngsta motorcyklarna avverkade den 144,3 mil långa sträckan på strax under 21 timmar.

Det var snabbare än merparten av de tävlande bilarna.

Också inom cykelsporten förekom motorcyklar i en tävlingsklass över 25 km där motorcyklar användes som en slags draghjälp till cyklisterna, "pacning".

OS-STATUS: Nej.

Exempel på pacning från en tävling 1937.

Pelota

DENNA BASKISKA sport påminner en del om squash. Spelet försiggår med att en boll slås mot en vägg. De största skillnaderna är att banan är större och att den vanligaste spelformen utförs med enbart händernas hjälp. Vid OS 1900 användes dock en racketvariant som heter cesta. Pelota har förekommit som olympisk uppvisningssport också 1924, 1968 och 1992.

I OS 1900 spelades blott en enda officiell match, en dubbelmatch. Ett spanskt par besegrade ett franskt. Dock förekom också en miniturnering för "proffs".

OS-STATUS: Ja

Motorbåtsport

ÅTTA TÄVLINGAR genomfördes. Storleken på båtarna varierade mellan sex och en halv och tio och en halv meter. Kortaste sträckan var 12 km, den längsta 72 km. Enbart fransmän deltog.

OS-STATUS: Nej. Vid OS 1908 återfanns tävlingar för motorbåtar på det officiella OS-programmet. Att tävlingarna 1900 inte OS-klassas beror nog på att endast Frankrike var representerat.

Boule eller bowls

TÄVLINGEN SAMLADE 216 deltagare, samtliga fransmän. Matcherna avgjordes på gräs, grus är annars det vanligaste i boule.

Olika klasser utkämpades, dels en med så kallad Lyonboll och en annan med den parisiska bollen (ibland kallad bankspel). Ett lag från Lyon vann föga överraskande med Lyonbollen.

Pelota med racketvarianten cesta.

Den brittiska varianten av boule, bowls, finns uppsatt på historikern Bill Mallons lista över tävlingar. Förmodligen är det samma tävlingstillfälle som avses.

OS-STATUS: Nej.

Brandbekämpning

TÄVLINGEN VAR öppen för såväl professionella brandmän som amatörer. En brand igångsattes i ett hus och det gällde då att bekämpa elden och rädda "personer" i nöd. I klassen för icke yrkesmän lyckades ett portugisiskt lag bäst. De deltagande proffs-släckarna kom från USA och Italien.

OS-STATUS: Nej.

Skytte med kanon

FÖREKOM I inte mindre än sjutton olika moment, men närmare detaljer saknas. Endast fransmän deltog.

OS-STATUS: Nej

Livräddning

HANDLADE INTE enbart om att rädda folk i vattnet, utan också om att göra första hjälpen, hantera en brandpump och ta hand om krigsskador. Tävligen finns refererad i den officiella OS-rapporten. Så många som femton nationer ska ha varit representerade.

OS-STATUS: Nej, då evenemanget betraktades mer som uppvisning än tävling.

Hästen Extra-Dry levde upp till sitt namn och var torr om hovarna. Vann med längsta språnget.

Udda grenar: Längdhopp hästar

HÄR HANDLADE det om att hoppa så långt som möjligt över ett vatten som var 4,5 meter brett. Det blev belgisk seger med ett språng som mätte 6.10 meter. Extra-Dry hette hästen.

OS-STATUS: Ja.

Höjdhopp för hästar

DELAD FRANSKITALIENSK seger på 1.85.

OS-STATUS: Ja.

Hindersimning

EN TÄVLING som borde passa i tv-programmet "Mästarnas mästare". Det började med att deltagarna fick klättra upp på en fem meter hög påle. Därefter glida ner i vattnet igen. Efter 100 meters simning väntade första hindret: ett antal roddbåtar, som skulle bordas och springas över. Ner i vattnet igen, och nya båtar i vägen. Nu skulle dessa passeras

Upp, ned och under, en tävling som gjord för "Mästarnas mästare".

under. Och sedan vidare simning mot mot mål.

OS-STATUS: Ja

Undervattensim

Här gällde det att simma 60 meter under vattnet. Då ska man veta att det var mycket strömt i floden Seine. Det drabbade trean Peder Lykke-

berg. Han var den främste simmaren, men kom att simma i cirklar och därför kom att tillryggslägga en betydligt längre sträcka än övriga. Lykkeberg kom först att utnämnas som svensk, men danskarna såg snabbt till att rätta till misstaget.

OS-STATUS: Ja.

Energiknippet Sixtus Janson en av svensk idrotts stora ledare

Sixtus Janson ledde de svenska skidåkarna under svensk skididrotts första storhetstid, tjugo år, 1928 – 1948. Med sin energi och sitt nytänkande tog han sig fram till en tätposition inom skididrotten, tvärs genom allt motstånd från skidledare i Norrland och andra, som med skepsis såg på den uppstickande fabrikören från Uppsala.

*Per-Erik "Särna" Hedlund efter sitt guldlopp på femmilen i S.t Moritz 1928.
Den svenske överledaren Sixtus Janson kunde glädja sig åt trippelt svensk på pallen.*

Det var i lärodomsstaden Uppsala, på slätten norr om Mälaren, som Sixtus växte upp och levde sitt liv. Han var i boktryckarbranschen, arbetade först som anställd men övertog sedermera företaget och drev det själv, Uppsala kontorsbokfabrik. Tidigt kom han att ägna sig åt idrott. Tennis lär han aldrig ha prövat på men väl de flesta andra discipliner. I spjut-

kastning presterade han 50,70 meter år 1908. Då ska man veta, att Eric Lemming vid OS samma år vann på 54.83 och att tvåan nådde 50.57.

Andra favoritidrotter var segling, motorcykel (sidvagnsförare!), skridskosegling, skidåkning och kanot. Han var med om att grunda Uppsala Segelsällskap 1907. Bland andra föreningar han drog igång kan

Friidrottare Sixtus Jansson (tredje från vänster) och IF Thors idrottsmän anno 1906 vid sin idrottsplats nedanför Uppsala slott.

Foto: Folkrörelsearkivet för Uppsala län

nämnas IF Thor –som han grundade 1897 som 13-åring– Upplands Idrottsförbund, Mälarens Seglarförbund, Uppsala Kanotförening och Uppsala Kanotsällskap.

1917 valdes han in i Svenska Skidförbundets styrelse. Fem år senare, och lång tid framöver, satt han som ordförande. Från 1929 var han ledamot av Sveriges Olympiska Kommitteé.

Gillade folkdans, hundar ...

Bland andra intressen fanns folkdans, Odd Fellow, Oskarsförbundet och ordenssällskapet Sällskapet Hjälpsamheten, med syfte att hjälpa familjer i nöd. Han var frimurare, deltog i Fornminnesföreningen, Hushållningssällskapet och satt i Uppsala pensions- och taxeringsnämnd. Ett tag drev han en kennelverksamhet, ägde ”Sveriges förnämsta S:t Bernhardshund”. Han var ”... utrustad med en ganska häpnads-

väckande arbetsförmåga och entusiasm”.

Vid sekelskiftet ansvarade Sixtus för ett cykellopp:

”Han ordnade alla detaljer för loppet Uppsala-Tierp – Uppsala, 10 mil, och tävlingsdagens morgon kuskade Sicke på en gammal s.k. kanonkärria upp till Tierp, stod kontrollant där, trampade de fem milen hem igen och förrättade på kvällen prisutdelning på Flustret”. (Citat ur Svenska skidspar.)

... och att fotografera

Ett alldeles speciellt intresse var fotografering. Han skildrade sin familj, sitt Uppsala men framför allt skidsporten. Han efterlämnade en veritabel skatt i form av fotografier och negativ. Det handlar om högklassig fotokonst. Han var tidig även med att filma, gjorde många propaganda- och teknikfilmer för olika idrottsgrenar. Kvar

Mora-Nisse olympisk guldmedaljör 1948 i S:t Moritz. I bakgrunden Sixtus Janson.

Segling var en av Sixtus Jansons favoritidrotter.

Riksidrottsförbundet vid ett möte 1949. I mitten ordförande Prins Bertil, flankerad av från vänster: Sigrifrid Edström, Einar Råberg, Gustav Frohm, Gustaf Dyrssen och Sixtus Janson, längst till höger.

finns 4 000 fotoplåtar och ett 1 000-tal skioptikonbilder. Är svensk idrott medveten om denna guldgruva? Hur det är med smalfilmerna är väl ovisst.

Sixtus' allra främsta kärlek var ändå skidsporten. Han ledde personligen elitens träning. Han gjorde det genom att – för hand – skriva råd till var och en, från sen-

somrarna och framåt. Råden var individuellt anpassade. Inför OS 1928 fick Sixtus ett brev, som visar, hur åkarna såg på sin högste ledare. Citaten nedan är hämtade ur Sven Lindhagens ”Från Pava-Lasse till Mora-Nisse”. Lindhagen har skrivit av skidåkarens brev som kom till Sixtus från länsfängelset i Umeå:

”Fabrikör Janson blir förstås förvånad då fabrikörn får brev från det här stället av mig men jag sitter här på sex månader. Vi hade marknad hemma, jag hade druckit länsman kom fram och sade något till mig och jag klippte till honom. Nu sitter jag alltså här. Jag kan naturligtvis inte träna på skidor men jag följer dagligen i cellen de träningsprogram i gymnastik som fabrikören sänt mig för att hålla mig i någorlunda form och då vi får gå ut på gården och lufta oss träningslöper jag så gott det går. Men det är nog inte värt att fabrikören räknar med mig för den säsong som kommer. Jag skall i alla fall göra allt som går för att komma i form till året därpå”.

Tyvänn framgår det inte i boken vem det är som författat brevet.

Skötte allting själv

Sixtus Jansons engagemang var omätligt. Så här skriver Lindhagen i sin bok:

”Han skötte praktiskt taget själv hela tävlingsapparaten, löparna, skidfabrikörer, andra fabrikanter (som fick råd om sin varors konstruktion och förbättring), bagerier och livsmedelsfabriker, då trupper skulle ut och resa, donatorer, styrelsekamrater, ledare i landsorten. Det var ofattbart hur han kunde hinna – även med vetskap om att han började sin arbetsdag kl. 5 på morgnarna med att tända värmeledningen i sin fabrik”.

Med början 1924 representerade Sixtus Sverige under fem Olympiska Spel, fram till och med 1948. Tävlingarna 1924 gick i Chamonix, de första vinterspelen. Det restes stort motstånd mot att vi över huvud taget skulle delta. En tidning rasade, talade om kommande ”afrikanska äventyr”, om den här utvecklingen fick fortsätta. Norrländska ledare knöt nävarna mot den uppländske fabrikören. Men Sixtus drev ige-

nom beslutet. OS i Chamonix blev ett enda stort misslyckande. Sverige var på efterkälken på alla sätt och vis.

Framgång år efter år

Därefter följde emellertid framgång, år efter år, ett resultat av Sixtus förändringsarbete och direktkontakt med åkarna. Man införde korta skidor, fasta bindningar, ordentliga, sulade skidkängor. Och alla måste kunna svänga, stoppa och behärska farten, oavsett föret. OS 1928 resulterade i svensk trippelseger på femmilen. 1932 slutade med dubbelseger på 18 km och 1936 med guld på 18 km, fyrfaldigt svenskt på femmilen, silver i backhoppning och brons i stafetten, 1948 gav trippel på 18 km, dubbelseger på femmilen, guld i stafetten och brons i nordisk kombination.

1952 hade Sixtus klivit av sitt engagemang. Där, i Oslo, gick det ju åt fanders. En klassisk bild visar honom, ensam på en läktare, begrundande de ideliga, tunga misslyckandena. Två år senare slog en viss Sixten Jernberg igenom.

Var med i Bondetåget

En annan sak i Sixtus liv är hans deltagande i Bondetåget 1914. Den saken är, vågar jag säga, okänd, inte minst inom idrottsvärlden. Bakgrunden är, att hemmansägare Nils Erik Nilsson i Antnäs, Nederluleå, tog initiativ till en budkavle där uppifrån, ner till Konungen i Stockholm. Den skulle levereras just vid den uppvaktning, som Sveriges bönder planerades göra – eller i alla fall 30 000 av dem, de som rest till Stockholm inför Bondetåget.

Sista sträckan i den budkavlen avverkades av Sixtus Janson.

”Han hade mottagit den på morgonen i Sigtuna och sedan åkt skridsko på Mälarens is till Hässelby. Därifrån hade han

Sixtus Jansson i täten (bakom fanbäraren) för den svenska truppen vid OS-invigningen i Lake Placid, USA, 1932.
Foto: Folkrorelsearkivet för Uppsala län.

sprungit in till Slottet. Han anlände i vadmal, blöt och smutsig, och för vart steg över Vita havets golv lämnade han, alldeles som Stenbocks kurir, en bit av Sveriges jord. Många grät”. (Citerat ur ”Jolos”, Jan Olof Olssons bok ”1914”).

Transport med poänger

Transporten från Sigtuna till Stockholms Slott hade sina poänger:

”Häriifrån skulle Sicke och en ung student föra ”pinnen” till slutmålet för avlämning på bestämt klockslag. Färden gick över Mälarens isar – en cirka 8 mil lång tur – och allt gick programenligt till Riddersvik. Där tog studenten totalt slut och orkade inte ett steg längre. Då lossade Sicke sin livräddningslina, band den om livet på kamraten och bogserade honom över isarna till Stockholm. En bit före Drottningholm måste han emellertid släppa sin utmattade följeslagare åt sitt öde för att fortsätta ensam. Väl vid

Nockeby gick emellertid sjön öppen och för Sicke gavs inget annat val än att springa sista kilometrarna till målet. Men där var han punktligt på fastställt klockslag”. (Citat ur: ”I svenska skidspår”).

I min ungdom sökte jag upp Sixtus i hans företag vid Svintorget i Uppsala. Han skrev sin autograf på de papper, tidningsbilder och annat, som jag lade fram för honom. Namnteckningen riktigt lyser av kraft – precis som dess upphovsman själv gjorde hela sitt liv, det liv, som var så fullt av verksamhet.

TEXT: ÅKE SINTRING

KÄLLOR: Jonas Sandström: *Från Uppsala till OS med Sixtus Janson, Nordisk familjboks sportlexikon, Allhems Sportlexikon, Sven Lindhagen: Från Pava-Lasse till Mora-Nisse, Svenska skidspår, Jubileumsskrift utgiven av Föreningen för skidloppningens och friluftslivets främjande i Sverige, Svensk skidsport, Nybloms förlag, Uppsala.*

Backhoppning och fotboll en kombo i "Dimans" smak

Den svenske fanbäraren i vinter-OS i Sankt Moritz 1948 var en säregen idrottsprofil. Inte bara det att Erik "Diman" Lindström kombinerade backhoppning och fotboll, han har dessutom landslagsmeriter i bägge sporterna. Han beundrades av Gunnar Nordahl, men fruktades av sin egen idol, den norske backhoppningsfantomen Birger Ruud. Martin Arsiö har skrivit en bok om denne ovanlige idrottare med titeln "Stjärnor som aldrig tänds (slocknar inte)". Här följer ett utdrag och några citat.

” Jag beundrade honom kolossalt, avundades honom stadsgrabbens obesvärade och lediga sätt och tyckte också att han var en bra center, som både kunde dribbla, skjuta och använda huvudet. Ofta reklamerades då div III-matcherna Hörnefors – Friska Viljor som en duell mellan Diman och mig

GUNNAR NORDAHL
OM IDOLEN I SIN SJÄLVBIOGRAFI

” Diman hade Birger Ruud som sin stora idol, en relation som utvecklades från kärlek till hat. Under de sju åren före OS 1948 gjorde Birger allt han kunde för att slippa träffa eller tävla mot sin forne vän och supporter Diman. Sedan går det som det går. Diman faller i första hoppet. Birger har för första gången avslutat sin karriär och är på plats som ledare. Men så gör han en överraskande rockad, petar en av sin lovande adepten och tar ut sig själv att hoppa. Föredettingen tar ett sensationellt silver.”

FÖRFATTAREN MARTIN ARSIÖ BERÄTTAR

” Skidor och speciellt då backhopp är ju en rasande tjusig sport, och den som börjat hoppa backe har svårt att överge den grenen. Men det kan jag säga, att min dröm alltid varit att få göra en riktig praktmatch i ett svenskt landslag. Redan när jag började träningen i vintras, såg jag fram mot en eventuell Pressmatch på Råsunda. Skidor och fotboll är en vanlig blandning för oss norrlänningar.

DIMANS EGNA ORD

Genom sitt sätt att hantera fanan vid den olympiska invigningen kan "Diman" Lindström ha inspirerat till en svensk exportsuccé. Möjligheten finns, konstruktören av Fjällrävens ryggsäck var mycket intresserad av sin granne backhopparens teorier om viktfordelning.

ERIK LINDSTRÖM**Född:** 2 januari 1918 i Örnköldsvik**Död:** 2 september 1955 i Örnköldsvik**Smeknamnet:** Under en tysklektion i skolan ska han översatt ordet "mannen" med femininformen "die Man". Så blev det "Diman".**Sport 1:** Backhoppning**Klubb:** IF Friska Viljor**Meriter:** OS-deltagare 1948, fyrfaldig svensk mästare. 51 segrar på 180 tävlingar. Pallprocent: 51 % och fallprocent 5 %. Fyra internationella segrar.**Sport 2:** Fotboll**Klubbbar:** IF Friska Viljor, IFK Göteborg, Malmö FF, Åtvidaberg.**Meriter:** A-landslaget: en ickeofficiell match mot IF Elfsborg, ett mål.

B-landslaget: 1 match, 2 mål. Presslandslaget: 2 matcher, 1 mål. IFK Göteborg: 1 match, 1 mål. Malmö FF: 1 match, 1 mål. Hela karriären: 141 matcher, 257 mål.

Backhopparen.

Ingen bar fanan som han

Efter Dimans långa karriär i såväl Sverige som utomlands, fru och barn, världskrig och elitidrottande i två sporter, så nådde han ändå fram till någon slags final. OS-hoppningen i Sankt Moritz 1948 på spelens allra sista dag. Vid invigningen hade Diman burit den blågula flaggan. Inte som alla andra med flaggspetsen pekandes rakt upp för att få jämn viktfordelning. Nej, Diman bar den svenska fanan i 50-60 graders lutning runt hela stadion. Låst under höger axel och med vänstra armen som riktare. En prestation som måste ha frestat på rygg, händer och skuldror även hos en vältränad idrottsman. Men sådant kunde han kosta på sig i sin stora stund.

Vi vet inte om den nu tolvårige Åke Nordin såg filmbilderna från OS-invigningen. Om han hörde talas om sin grannes makalösa flaggpromenad. Särskilt idrottsintresserad är Åke inte. Han beundrar Dimans personlighet och hans säljstil mer än framgångar i idrott. Och det är just nu efter att grannen hans burit den svenska fanan vid OS-invigningen som Åke börjar intressera sig för det där med viktfordelning.

Enligt honom själv studerar han åren 1949 och 1950 viktfordelning mer noggrant. Så noggrant att han sedan konstruerar den allra första ryggsäcken som ska bli grunden till hans livsverk: Fjällräven. Utifrån de kunskaper hans studier gett honom. Var det kanske Dimans flaggberättelse där runt sommarstugan som planterade intresset för viktfordelning hos Åke? Händelserna sammanfaller perfekt i tid. Men eftersom varken Diman eller Åke längre är i livet kan vi inte fråga dem.

På OS-träningen hoppade Diman längst och stiligast av alla. Bättre än alla norrmän, svenskar, amerikaner, hemmahoppen och så vidare. Slog till och med backrekordet. Olympiska spelen vart fjärde år var varje idrottares stolta största mål och nu var han här för att vinna. Diman satsade med full kraft från startpallen, fick ett snyggt uthopp och kastade fram armarna i luften så långt han förmådde. Då kom den. Vindpusten. Som fick kroppen att bromsa upp i luften, känna hur framvikten blev för stor strax före nedslaget, tappert kämpandes för att få fram skidorna att stad-

ga upp. I nästa sekund kände han munnen full av snö och bultandet från en saftig fläskläpp. Fall vid 65-metersmärket i första hoppet. En alltför kraftig satsning från starten, en smula otur och så var all träning och formtoppande förgäves. I sitt livs största tävling.

För första och enda gången bröt Diman ihop framför journalisterna. Upptäckaren ”R:et” Eklöv hörde honom svamla något

om en tröst i att de andra svenskarna hoppat lika långt som norrmännen, men med sämre stil”. Inte ens ”R:et” trodde honom den här gången. Så ingen tröst i Dimans ord eller ansikte. När han efter några dagar samlat sig fick han ihop ett närmast poetiskt svar. ”Det var lättare att bära flaggan än nederlaget.”

UR BOKEN

”STJÄRNOR SOM ALDRIG TÄNDS (SLOCKNAR INTE)

” Den vuxne Diman visade genomgående en slags ödmjukhet, omtanke om andra, fokus på motståndarens styrkor och vilja. Han tippade alltid finskt. När motståndet tycktes bättre eller jämbördigt: säker förlust. När motståndet var klart sämre kunde han ibland sträcka sig till att det skulle bli tufft och att motståndarna nog ville och kunde prestera bättre än tidigare. Det var hans naturliga förhållningssätt som starkt bidrog till hans popularitet. Men den som alltid håller upp dörren för andra kommer aldrig själv att komma i första rummet. ”

CITAT UR BIOGRAFIN

” Mamma hade sagt åt honom att hålla sig borta från begravningen. Bäst så. Det är september i Örnsköldsvik 1955 och på en lekplats sitter en förundrad nioårig pojke. Han leker inte på riktigt. Han slögungar. Tittar på hur rader av människor traskar upp från centrum, in från byarna runt omkring. Alla för att vara med vid hans pappas begravning. Så många de är. Några känner han igen. De flesta inte.”

CITAT UR BIOGRAFIN
I SAMBAND MED

”DIMANS” TIDIGA BORTGÅNG (37 ÅR)

Om boken

Vad händer med en människa som väljer bort sin största talang? Som har alla förutsättningar att lyckas. Men avstår och väljer något annat. Hur förklarar man något sådant för andra – eller viktigare – sig själv. En av alla dessa stjärnor som aldrig tändes. Men just därför har han heller aldrig slocknat! Det här är historien om hur en begåvad idrottares märkliga val och hur det påverkar dig, mig och andra svenskar ännu idag. Därav bokens titel. Biografen bygger på arkivmaterial, böcker, filmer & foton, tidningar och intervjuer med Dimans familj, vänner och supportrar. Men också en rad

andra kända och okända personer som råkat ut för samma snåriga livsval bland sina talanger. Färsk, långa intervjuer med fotbollsspelarna Lars Nordin (hans sista), Jonny Rödlund (olympier) och backhopparna Jan Boklöv (olympier) & Astrid Norstedt (nuvarande landslaget) ingår.

Författaren Martin Alsjö (född 1977) är pedagog och fotbollshistoriker. Han har skrivit ”100 år med Allsvensk fotboll” (2011), En artikelserie om världshistoriens fotbollsvåld (2013), boken ”Derbydags” (2014). ”Stjärnor som aldrig tändes (slocknar inte)” är hans första biografi och sjätte bok sammanlagt.

Boken kostar 200 kr (exklusiv frakt) och beställs enklast från författaren själv:
Martin Alsjö, Skidskyttevägen 15, 129 49 Hågersten.
E-post: martin.alsjo@hotmail.com.
Hemsida: martinalso.se

Stadskamp hamnade mitt i OS-programmet

De olympiska fotbollsmedaljerna var redan fördelade. England hade slagit Danmark i finalen och Holland hade klarat bronset. Ännu återstod dock en match att spela – B-finalen. Som extra bonus tillkom ytterligare en match. En stadskamp.

Under Solskensolympiaden i Stockholm 1912 hade det mesta gått hemmaidrottarnas väg. Ett rejält undantag var fotbollslandslaget. Insatsen i OS inskränkte sig till två förlustmatcher: 3–4 mot Holland och 0–1 mot Italien.

Den senare matchen utkämpades i den så kallade Konsolationstävlingen, en tröstturnering för de lag som slagits ut i de två första omgångarna. Det var finalen i den här tröstturneringen som återstod att spela den 1 juli.

Åtta OS-spelare

Av någon anledning ansåg arrangörerna att OS-programmet behövde kryddas den här dagen. I all hast anordnades därför ytterligare en fotbollsmatch på Råsunda. En stadskamp mellan Stockholm och Göteborg. Respektive distriktsförbund fick stå för uttagningarna. Det kom att bli en del ändringar i sista stund.

OS-landslaget dominerades av spelare från Göteborg och Stockholm. I 14-manna-truppen var sju från Götet, och fyra från huvudstaden.

Till stadsmatchen fick Göteborg med sex av OS-spelarna: Jacob Lewin, Erik Bergström, Gustav Sandberg, Konrad Törnqvist, Herman Myrberg och Erik Börjesson. Målvakten Josef Börjesson var

OLYMPISKA SPELEN
(OLYMPIC GAMES)

Fredagen den 5 Juli:

Fotboll.
Kl. 5 o. n. Råsunda. Stockholm-Göteborg (Vänkamatch).
Kl. 7 o. n. Råsunda. Österrike-Ungern (Final i Konsolationstävlingen).

Lawn Tennis (Utöfningsspel).
Kl. 2 o. n. - 6 o. n. Östermalms Tennisspeltårn. (Final i Konsolationstävlingen).
Kl. 2 o. n. - 7 o. n. Kånsås. Kånsås-Rife Shooting.

Skytte.
Kl. 10 i. n. - 2 o. n. Kånsås. Skjutning med Militärgevär.
Kl. 2 o. n. - 7 o. n. Kånsås.

Football.
5 p. n. Råsunda. Stockholm-Göteborg (Friendly match).
7 p. n. Råsunda. Österrike-Ungern (Final i the Consolation Competition).

Lawn Tennis (Out-of-door Court).
2 p. n. - 6 p. n. Östermalms Tennisspeltårn. (Singles i Final). (Singles i Final).
2 p. n. - 7 p. n. Kånsås. Kånsås-Rife Shooting.

10 o. n. - 2 p. n. Kånsås. Kånsås-Rife Shooting.

I morgon Lördag kl. 11 f. n. i Stadium: **Solemn Opening of the Games.**
I morgon Lördag kl. 11 f. n. i Stadium: **Solemn Opening of the Games.**

Biljetter till dessa tävlingar tillhandahållas & respektive tävlingsplatser.

Biljetter till dessa tävlingar tillhandahållas & respektive tävlingsplatser.

Biljetter till dessa tävlingar tillhandahållas & respektive tävlingsplatser.

Sista tävlingsdagen av fotbollsturneringen i OS 1912. Ett nytt överraskande inslag hade förts in i programmet. Se den ovalröda markeringen på bilden. En match om vilken stad som skulle kunna tituleras "Sveriges fotbollshuvudstad". Bilden är hämtad från boken "Fotbollens kuriosakabinett" av Torbjörn Andersson.

uppsatt i ursprungselvan, men ersattes till matchen.

Stockholm hade endast två av fyra OS-spelare med. Å andra sidan hade man kanske den största profilen, mannen som på sin tid delade fotbolls-Sverige – Helge ”Ekis” Ekroth. En bollartist och bohem som gjorde lite hur han ville på planen. Tekniskt briljant, en underhållare av rang – men som lagspelare allt annat än effektiv.

En tidning beskrev honom med orden: ”Ekroth ansträngde sig som vanligt att göra sig så onyttig som möjligt”. En mer passande beskrivning var nog: ”Det har bara funnits en ”Ekis”, en osedd kombination av skådespelare och fotbollsspelare”.

Med i Stockholmslaget var också OS-deltagaren Karl Ansén. Däremot saknades Ragnar Wicksell och Götrik ”Putte” Frykman.

Avslagen historia

Rivaliteten i fotboll mellan Stockholm och Göteborg var stor även år 1912. Det låg enorm prestige i att vara landets ”fotbollshuvudstad”. Det förväntades också publikrusning till extrakampen.

Men någon rusning blev det aldrig. Kanske var nyfikenheten större på andra olympiska arrangemang. Eller var det så enkelt att fotbollen efter landslagets svaga OS-insats inte stod särskilt högt i kurs.

En uttalad åsikt var att ”nu skulle det visas vad svensk fotboll dög till”. Men någon propagandasuccé blev det inte, vare sig på läktare eller i spelet på planen.

Glokar Well i Idrottsbladet slog fast:

”Det var ej mycket folk på denna match, och vi beklaga verkligen inte dem, som vore frånvarande, ty det var inte mycket att titta på.”

Göteborgs Aftonblad summerade:

”Visserligen var matchen mot Italien

sorglig att skåda, men detta var än värre. Göteborg–Stockholm var ett av dessa numera ej ovanliga skådespel, där slöhet och bristande tankeförmåga tog sig alldeles exceptionella uttryck. Matchen var avsedd att visa vad svensk fotboll kan uträtta och för att rehabilitera dess något skamfylade anseende, men det tycktes som om spelarna nödvändigtvis ville visa raka motsatsen. I varje fall lyckades de med detta.”

Ändå blev det en målrik historia, vilket borde kunna uppskattas. Stockholm ledde med 1–0 och 3–2, men Göteborg vände spelet och vann med 4–3. Segermålet prickades in på ett långskott av Konrad Törnqvist.

Enligt kommentarerna hade stockholmarna dominerat spelet och borde ha vunnit. Och hade säkert också gjort det, om det inte varit för målvakten. En tidningsrubrik var brutalt tydlig: ”Stockholmarnas nederlag är att tillskrivas deras målvakt”.

I det skrivna referatet nämns målvakten inte ens med sitt namn utan som ”moatjén i Stockholms mål”.

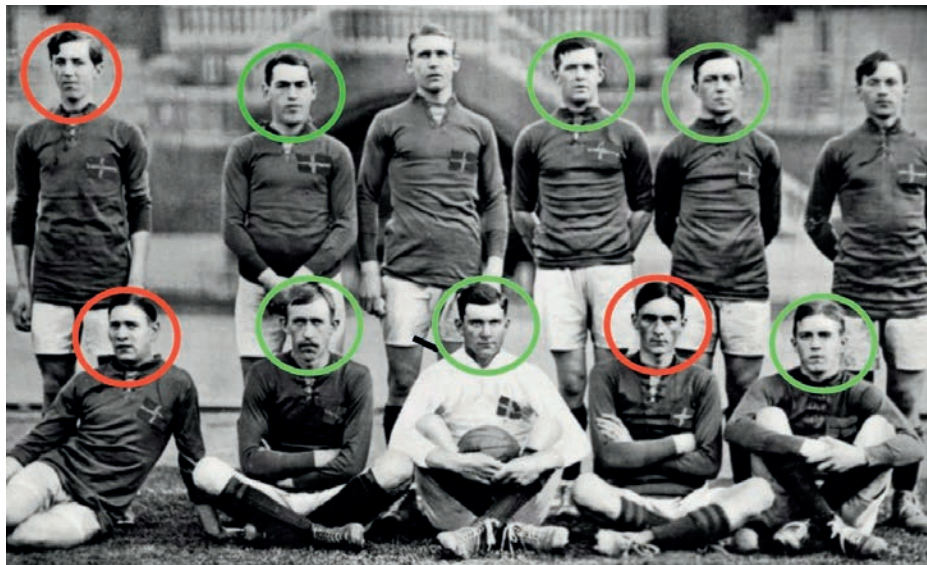
Svensson från Marieberg hade uppenbarligen en jobbig eftermiddag.

Starka känslor

Den efterföljande olympiska ”B-finalen” blev en mer hetlevrad historia. Vem har sagt att matcher mellan förlorare inte betyder något?

Det fanns också förutsättningar för starka känslor av derbykaraktär, då Österrike ställdes mot Ungern. Kejsardömet och kungariket var vid den här tiden sammanvävt i dubbelmonarkin Österrike–Ungern. En statsbildning som upplöstes år 1918 som följd av det första världskriget.

Kampen på fotbollsplanen blev, enligt referaten, ”en tillställning fylld av knuffar,

Göteborg och Stockholm dominerade OS-landslaget 1912. Här är laget som spelade mot Nederländerna. Göteborgarna är inringade med grönt och stockholmarna med rött. Sju av spelarna var med i den plötsliga stadsmatchen senare under OS. Stående fr. v.: Ragnar Wicksell, Jacob Lewin, Karl Gustafsson, Gustav Sandberg, Erik Bergström, Ivar Svensson. Sittande fr.: Karl Ansen, Erik Börjesson, Josef Börjesson, Helge Ekroth, Herman Myhrberg.

krokben och även knytnävar”. Domaren var till sist tvungen att kalla till sig parterna för att försöka lugna.

När Ungern väl fick grepp om matchen gjordes målen under ”öronbedövande skrån”. Hejandet var fortfarande något ovanligt för dåtidens referenter. Fenomenet skulle komma att beskrivas i vänligare ord-

lag i samband med de olympiska tävlingarna i friidrott.

När matchen väl var vunnen (3–0) stämde de ungerska anhängarna upp i en gemensam folksång. Och spelarna hängde på.

Prestigen var uppenbarligen större i OS-matchen än i den inlagda stadskampen!

GÖRAN LÖWGREN

Laguppställningar i Stadsmatchen (OS-spelare i fet stil)

STOCKHOLM: Svensson, Marieberg; O Gustafsson, Johanneshof; Theodor ”Todde” Malm, AIK; Ekberg, Johanneshof; Knut Nilsson, AIK; S Petersén, Kamraterna; Axel ”Nyggen” Lyberg, d.o, **Karl Ansen, AIK; Helge ”Ekis” Ekroth, AIK;** K Claes Berg, AIK; Rune Bergström, Västermalm.

GÖTEBORG: Karlsson, IFK Göteborg; **Jacob Lewin, Örgryte IS;** Henning Svensson, IFK Göteborg; **Erik Bergström, Örgryte; Gustav**

”Skädda” Sandberg, Örgryte IS; Konrad Törnqvist, IFK Göteborg; Herman Myhrberg, Örgryte IS; Erik Johansson, d.o, Erik Börjesson, Örgryte, Arild Fagrell, IFK Göteborg; Gunnar Lundin, Örgryte.

(Då dåtidens laguppställningar redovisade enbart spelarnas efternamn kan i något enstaka fall ha skett viss förväxling. Sveriges Fotbollshistoriker har föredömligt assisterat för att det ska vara rätt.)

Veteraner stretar på, 50+arna Christer Svensson och Birger Fält gjorde sitt när gång för första gången var en intrigerad del av Finnkampen i fridrott. Foto: Ellinor "Tusse" Hogrell

Olympiahistoriker i sensationell comeback

Det svenska finnkampslaget fick en aning oväntat vända sig till Sveriges Olympiahistoriska förening för att för att få full uppställning i gångtävlingen. Föreningens kassör Birger Fält är visserligen fyllda 55, men konditionen är det inget fel på. Formen testade han månaden före i Ultravasan. I Finnkampen var det dock 10 000 meter som gällde, vilket är kortaste laget för veteranens smak. Birger gjorde vad han skulle – och lite till. Han fixade nödvändiga landskampspoäng, dubbelt upp dessutom. För han slutade femma och näst sist. Han slog den ett år yngre landsmannen Christer

Svensson med drygt fyra sekunder. Fälts sluttid var 50.36,13.

– Alltid roligt att tävla i Finnkampen även om det var lite tudelat att göra comeback efter 20 år, konstaterar Birger. Varken jag eller Christer bör ju vara med i en sådan här tävling. De tidigare tillfällen då jag varit med så hoppade Kajsa Bergqvist höjdhopp, nu är hon förbundskapten. Tiden var jag nöjd med även om den var nio minuter från mitt 25 år gamla personbästa.

Att gångsporten har problem med nyrekryteringen behöver knappast tilläggas.

Basketprofil i Klocktornet

Sveriges centralförening för idrottens främjande, SCIF, har fått ny verksamhetschef. Ett år efter att Lena Wallin Kantzy tagit plats i styrelsen tar hon sig an chefsjobbet på kansliet i Klocktornet på Stadion i Stockholm.

Wallin Kantzy har sin idrottsliga bakgrund inom basket, där hon under många år var förbundets generalsekreterare. Hon har också haft internationella uppdrag inom FIBA, en gång i tiden också lirat själv och varit coach.

Lena Wallin Kantzy

Rätt ska vara rätt

I föregående nummer av Bulletinen insmög sig några felaktigheter.

I texten om hur det gick till när Thomas Wassberg nobbade Braggdullet hänvisades till fel skridskoolympier som kom på visit. Rätt ska vara Jonny Nilsson. I texten om olympialaget i fotboll förekom ett antal brittiska kommentarer. Rätt stavning på sir Stanleys efternamn ska vara Rous. Den före dette landslags-spelare som citerades var Bernhard Joy, Arsenalspelare och lagkapten i OS-laget 1936.

Fotbollens kulturarv i ord och bild

Astronomer kan titta bakåt i tiden och ana universums födelse med rymdteleskop. Fotbollsfantaster kan använda boken Fotbollens Kuriosakabinett för att följa fotbollens framväxt.

Fotbollens inverkan på samtiden är slående och variationerna på hur fotbollen genomsyrat vår kultur är förbluffande. Bokens sakliga faktauppgifter kopplade till föremålen som avbildas bjuder läsaren på en tidsresa under de 130 år som fotbollen funnits i landet.

Ett praktverk på 480 sidor späckat med fotbollshistoria och med över 900 fotografier. Här finns avbildade affischer, tröjor, supporterprylar, hejarramsor och alla tänkbara och otänkbara saker med fotbollsanknytning.

Olympiahistoriska händelser och höjdpunkter finns förstas också med. OS-guldet i London 1948 blev inledningen på landslagets storhetstid.

Männen bakom boken har inte dragit sig för mödor för att kunna fånga in det kulturarv som fotbollen lämnat efter sig. Författare Torbjörn Andersson, docent och historiker, har tillsam-

Kortspel från OS 1912.

Riksidrottsmuseet i Stockholm.

Finalbollen från OS-finalen 1948 efter 3–1 segrer mot Jugoslavien. Fotbollförbundet lät göra en trofé av den med deltagarnas namn på sockeln.

mans med fotograf Edvard Koinberg besökt otaliga bibliotek, museer, idrottsklubbar, förbund och privata samlare i jakt på material.

Ansträngningar som kommer läsaren till del.

STEN FELDREICH

Boken "Fotbollens kuriosakabinett" av Torbjörn Andersson. ARX Förlag. Beställs enklast genom Bokus. Pris: 317 kronor.

Den olympiska familjen

Texter: Tommy Wahlsten, Göran Löwgren

Underlag: Carl-Johan Johansson

Jubilerande olympier oktober–december 2023

2 oktober: Ingvar Asp fyller 85 år. Född i Harlösa. **Klubb:** Lunds TK. **Sport:** Tyngdlyftning. **OS 1964:** 13:e -90 kg.

Efter serien 135 kg (press), 122,5 (ryck) och 165 (stöt) slutade Asp på sammanlagt 422,5 kg och en 13:e-plats i Tokyo-OS 1964. Vann gjorde Vladimir Golovanov från Sovjet på 487,5. Ingvars nio år äldre kusin Börje Jeppson var också framstående tyngdlyftare, vann både svenskt och nordiskt mästerskap och deltog i olympiska spelen i Helsingfors 1952. Unge Ingvar tyckte om att vara med kusinen när denne tränade och fick själv smak för sporten. Liksom för övrigt hans båda bröder.

–Vi tränade på logen. När det var som allra kallast där inne kunde man inte träna med mindre än att man hade haft skivstången inne vid spisen innan. Annars fastnade händerna i den.

Ingvar gjorde sin första tävling 1955 och innan han slutade hade han deltagit i 26 senior-SM och lyft sig överst på prispallen hälften av gångerna. 1982, när han kom tvåa, gjorde han sitt sista SM. Det fanns de som tyckte att han borde ha lagt av ett år innan, då han brutit armen när ett lyft gick fel. Men det tog bara tre månader innan han kunde börja träna igen. **TW**

3 oktober: Ljubomir Vranjes fyller 50 år. Född i Göteborg. **Klubb:** BM Granollers, Spanien. **Sport:** Handboll. **OS 2000:** 2:a.

Initiativkraft, fantasi, teknik – ja visst, men framför allt kännetecknades Vranjes spelstil av mod! Mod att utan att blinka kasta sig in bland försvarare som var 30 cm längre och 20 kg tyngre än han själv. Mod att söka den oväntade lösningen. Mod att trots sin litenhet ha mittnia som favoritposition. Med beslutsamhet och djärvhet sköt han 451 mål på 164 landskamper och bidrog utöver OS-silvret (7 matcher – 27 mål) till 1 VM-guld, 2 VM-silver plus 3 EM-guld.

Efter moderklubben Kortedala IF spelade Vranjes tio år för Redbergslids IK och vann där 5 SM-guld och utsågs 1999 till Årets Spelare. Därefter blev det spanska BM Granollers, tyska HSG Nordhorn och SG Flensburg-Handewitt, där han senare också blev framgångsrik tränare. **TW**

4 oktober: Kristina Bergstrand fyller 60 år. Född i Johanneshov, Stockholm. **Klubb:** Nacka HK, MB Hockey (Stockholm). **Sport:** Ishockey. **OS 1998:** 5:a. **OS 2002:** 3:a.

Kristina "Krickan" Bergstrand var Sveriges första stora damhockeystjärna. En snabb, målfarlig anfallare som var en av nyckelspelarna hos den första klubbdominanten, Nacka HK. När Nacka lade ner sitt damlag tog Bergstrand plats hos Mälärhöjden/Bredäng, nästa stora guldklubb. De två sejourerna gjorde att Bergstrand samlade ihop hela 14 SM-tecken. För Nacka: 1988, -89, -90, -91, -92, -93, -94, -96 och -98. För M/B: 1999, 2000, 2001, 2002 och 2003.

Bergstrand var med när Damkronorna debuterade i OS 1998, och även på plats som 38-åring när den första olympiska medaljen erövrades fyra år senare i Salt Lake City. Kristina stod för två mål i turneringen, ett vardera mot Ryssland och Kazakstan. Däremot hade hon oturen att missa svensk damishockeys hittills enda mästerskapsvinst. Damkronorna vann EM 1996, men utan "Krickan", som inte fick ledigt från sitt arbete. Totalt gjorde Kristina Bergstrand 121 landskamper för Damkronorna (43 mål). **TW**

6 oktober: Sven Andersson fyller 60 år. Född i Strömstad.
Klubb: Örgryte IS. **Sport:** Fotboll. **OS 1988:** 5:a.

Sven var målvakt när han var med i fotbollsturneringen i Seoul 1988. Han var med i samtliga slutspelsmatcherna, Tunisien 2-2, Kina 2-0, Västtyskland 2-1 och Italien i kvartsfinal 1-2 efter förlängning. Sven har spelat rekordmånga, 431, allsvenska matcher (har där också representerat Helsingborgs IF). **TW**

6 oktober: Dag Wennlund fyller 60 år. Född i Mariestad.
Klubb: Mariestads AIK. **Sport:** Friidrott, spjutkastning.
OS 1988: 8:a. **OS 1992:** 15:e.
OS 1996: 26:e.

Dag Wennlund var med i tre raka OS 1988–96. I Seoul 1988 gick han till final efter 79,66 i kvalet. I finalen nådde han 78,30 och det räckte till plats 8 – placeringen före Peter Borglund som nådde 78,22. Vann gjorde Tapio Korjus från Finland på 84,28.

I Barcelona 1992 och i Atlanta 1996 räckte inte resultaten 77,88 respektive 75,24 till finalplats.

Noterbart är att Dag i Atlanta fick göra fyra kast i kvalet sedan funktionärerna av misstag glömt föra in ett av hans kast i datorn. Tjecken Jan Zelezny vann gulden både 1992 och 1996 på 89,66 respektive 88,16. **TW**

7 oktober: Mats Waltin fyller 70 år. Född i Stockholm.
Klubb: Djurgårdens IF. **Sport:** Ishockey. **OS 1980:** 3:a.
OS 1984: 3:a.

Mats Waltin var eleganternas elegant, hans skridskoåkning var en skönhetsupplevelse. En spelande back i ordets rätta mening. På minussidan: styrka och tacklingsspel. Waltin hade rollen som lagkapten vid OS i Lake Placid 1980 och var fanbärare fyra år senare i Sarajevo.

Stockholmaren fostrades i klassiska IK Göta och slog igenom som elitspelare i Södertälje SK innan det hösten 1978 blev Djurgården. Med Djurgården blev Mats SM-vinnare 1983 och -90, med Lugano schweizisk mästare 1986 och -87. Han tilldelades Guldpucken 1976 och blev samma år, i Katowice, utsedd till VM:s bästa back. Som tränare stod han vid sidan av Hardy Nilsson när Djurgården vann SM-guld två år i rad, 2000 och 2001.

Waltin var som ung också mycket lovande i fotboll och var ungdomslandslagsman. Totalt i Tre Kronor blev det 97 tävlingsmatcher (6 mål) och 138 övriga landskamper. **TW**

17 oktober: Anders Bükk fyller 60 år. Född i Göteborg.
Klubb: Örgryte IS. **Sport:** Brottning. **OS 1984:** Opl. grek-rom. -52 kg. Sammanlagt blev Anders

Bükk OS-äventyr endast fem minuter och 27 sekunder. I Anaheim Convention Center i Los Angeles förlorade han klart på poäng mot blivande 5:an Jon Rønningen, Norge, och mot blivande bronsmedaljören Bang Dae-Du, Sydkorea. Klassen vanns av japanen Atsuji Miyahara. **TW**

20 oktober: Malin Nilsson fyller 50 år. Född i Malmö.
Klubb: Malmö KK, S 02 Göteborg. **Sport:** Simning. **OS 1992:** 7:a 400 m, 7:a 4x100 m, 12:a 200 m. **OS 1996:** 24:a 200 m.

Till OS i Barcelona blev Malin i första hand uttagen som lagkapssimmare på 4x100 m frisim. 400 m skulle krocka med lagkaptenen så dåvarande förbundskaptenen Hans Chrunak var inställd på att stryka bort denna gren. Men Malin gjorde ett riktigt bra lopp på 200 m frisim någon dag tidigare så de övriga tränarna lyckades övertala förbundskaptenen att låta henne ställa upp på 400. Malin tackade för förtroendet genom att simma in på 6:e bästa försöksdeltid och en slutlig 7:e plats i finalen. Hon simmade även finalen på 4x100 m frisim. Malin deltog även i OS 1996 men med sämre resultat. Sina bästa lopp under karriären simmade Malin vid EM

1993. Det räckte till 4:e platser på såväl 200 m som 400 m och 800 m frisim. Till medalj fattades det 11/100 sek på 200 m och 16/100 sek på 400 m. Tiden på 800 m frisim, 8.39.76 blev ett svenskt rekord som skulle stå sig under 15 år framåt. I lagkamp blev det silver både på 4x100 m och 4x200.

En EM-medalj individuellt blev det 1995 på 200 m fritt, tiden 2.01.35 räckte till en silverplats.

Sin sista internationella mästerskapsmedalj erövrade Malin i Göteborg i samband med VM 1997 (25m). Hon var med i det lagkapslag som simmade hem silvret på 4x200 m frisim. På sista sträckan lyckades hon hålla Australien bakom sig med 8/100 sek.

KÄLLA: MALMÖ KK:S HEMSIDA

21 oktober: Lars Ivarsson fyller 60 år. Född i Västerås.

Klubb: Brynäs IF. Sport: Ishockey. **OS 1988:** 3:a. I sin enda mästerskapsturnering för Tre Kronor var Lars Ivarsson med i Calgary-OS. Brynäsbacken kom in på isen mot Frankrike och Polen. I matchen mot fransmännen nätade han sitt enda mål i Tre Kronor-dress.

Ivarsson var elitseriespelare för Brynäs, HV71 och Västerås IK, totalt 494 matcher. Han spelade också elithockey i Finland (KalPa), Österrike (Kapfenberg) och Italien (Bolzano, mästare 1999). I Tre Kronor blev det 48 övriga landskamper. **TW**

24 oktober: Tommy Tegelgård fyller 75 år. Född i Huddinge. **Klubb:** Stockholms

JK. Sport: Judo. OS 1972: 19:e -80 kg.

Efter ett uppehåll sedan OS i Japan 1964 var judo 1972 åter på OS-programmet, nu med ett utökat program. För första gången hade Sverige en judoka på plats, mellanviktaren Tegelgård. Det blev bara en match för honom i OS. Han förlorade mot L Shiozawa från Brasilien. Ett fotkast efter 3.03 minuter blev avgörande. Men förste svensk i OS-judon var Tegelgård. **GL**

25 oktober: Ingrid Sundberg

Nilsson fyller 75 år. Född i Stockholm. **Klubb:** Lycksele IF. **Sport:** Alpint. **OS 1968:** 21:a slalom, 35:a storslalom. Ingrid var en av tre framgångsrika systrar Sundberg i utförsåkning, förutom Ingrid också Karin och Kerstin. Ingrid vann SM i slalom 1966 och fick chansen i OS två år senare. **GL**

30 oktober: Anna Svärd Le Moine, född Bergström, fyller 50 år. Född i Sveg. **Klubb:** Härnösands CK. **Sport:** Curling. **OS 2006:** 1:a. **OS 2010:** 1:a.

Spelade etta i Sveriges mest framgångsrika curlinglag med Anette Norberg som skipper. Två magiska OS-guld och dubbla VM-guld gjorde

plötsligt curlingen till en angelägenhet för många. 2006 lyckades laget att under samma år vinna OS, VM och EM, en bedrift inget lag lyckats med tidigare. I laget sågs Anna som en mycket stabil spelare, som sällan gjorde misstag. Anna är född i Sveg och var skolkamrat med OS-vinnaren skidskytte, Anna Carin Olofsson. Systemen Kajsa Bergström var reserv vid OS-segern 2010.

TW och GL

14 november: Olle Petrusson

fyller 80 år. Född i Nälden, Rödön. **Klubb:** Tullus SG (Nälden). **Sport:** Skidskytte. **OS 1968:** 3:a stafett, 19:e 20 km. **OS 1972:** 5:a stafett, 42:a 20 km.

Ett par mil nordväst om Östersund, på halvön Rödön, ligger den lilla byn Tullus. Därifrån kom "Tullus-Olle" Petrusson, som kom att sätta både byn och klubben Tullus SG på kartan.

Tillsammans med Tore Eriksson, Holmfrid Olsson och Sture Ohlin var Petrusson med om att ta brons i VM både 1966 och 1967, de första gångerna stafetten fanns med på VM-programmet i skidskytte. Sverige var därför en medaljkandidat när stafetten fick OS-status 1968. I Grenoble ersattes Ohlin av 21-åringen Lars-Göran Arwidson. Arwidson, som varit bäste svensk individuellt med en 15:e plats, gav blågult en fin start och växlade som tvåa bakom Sovjet. Tore Eriksson hans sedan upp av Norge och Petrusson tvingades ge sig i kamp med individuella vinnaren Magnar Solberg på tredje sträckan. Sista sträckan

innebar ingen större dramatik om medaljerna. Holmfrid Olsson kunde enkelt bevaka det svenska bronset. Den blågula kvartetten tog sig igenom tävlingen utan ett enda bomskott. Farten i skidspåret räckte dock inte för att hota Sovjet och Norge.

Fyra år senare var trion Arwidson, Petrusson och Olsson, tillsammans med Torsten Wadman, nära en ny stafettmedalj. Värmlänningen Wadman förde upp Sverige till tredje plats inför sista sträckan. Tyvärr på den sköt Holmfrid Olsson två bommar och Sverige fick nöja sig med plats fem.

Olle Petrussons bror Johan tillhörde precis som Olle Sverigetoppen. Bröderna lade grund till en mängd stafettguld i SM för Tullus. **TW**

14 november: Kent Rönn fyller 70 år. Född i Uppsala. **Klubb:** Djurgårdens IF. **Sport:** Kalkåkning. **OS 1976:** 9:a tvåmansbob, 16:e fyrmansbob. **OS 1980:** 15:e tvåmansbob, diskv. fyrmansbob.

Kent Rönn var egentligen sprinter, men lockades med i bobfantasten Carl-Erik "Jätten" Erikssons försök att genom snabblopare få högre fart på boben. Han kom därför

att bli dubbel olympier i kalkåkning, i Innsbruck 1976 och i Lake Placid 1980.

I Innsbruck fanns Kent med som bromsare i tvåmansbobo som styrdes av "Jätten"

Eriksson. De kom 9:a av 24 startande – i sista åket bara 0,69 sekunder efter guldvinande Östtyskland II som med f d spjutkastaren Meinhard Nehmer som styrman vann. I "Jättens" fyrmansbob fanns förutom Kent också Jan Johansson och dennes bror Leif. Slutplaceringen blev 16:e bland 21 startande ekipage. Även här vann Östtyskland med Nehmer vid ratten.

1980 gick det mesta åt pipsvängen. I andra åket i tvåmannaråkade Rönn komma åt Erikssons hjälm så att den trycktes ner i pannan på föraren. "Jättens" glasögon immade igen och han rattade halva banan i blindo.

I fyrmansbobo inträffade den spektakulära uråkning som många mest kom att sammanknippa med den svenska bobsatsningen. I elfte kurvan i den sista omgången kantrade svenskbobo. Stackars Kent slungades ur kälken i en fart av 140 km/timmen. Det hela skedde dessutom på bästa sändningstid i svensk TV.

Det få kommer ihåg är att svenskarna inför slutåket låg på en meriterande femte plats. Som friidrottare sprang Rönn EM-semifinal 1978. Hans personbästa var 10,54 på 100 m och 21,43 på 200 m. Uppsala IF och Spårvägens FK var hans klubbadresser. **TW och GL**

22 november; Monica Elfvin Nökleby fyller 85 år. Född i Göteborg. **Klubb:** GF Svitjod

(Göteborg). **Sport:** Gymnastik. **OS 1960:** 11:a mångkamp lag, 64:a mångkamp ind., 82:a fristående, 31:a hopp, 85:a barr, 45:a bom.

Ruinerna av Caracallas Termer (Termini di Caracalla), denna gamla kejserliga badanläggning invigd år 217 e Kr hade under Rom-OS 1960 gjorts om till skådeplats för gymnastiken. Monica kom på plats 64:a av 124 startande i allroundtävlingen och ingick i det svenska laget som kom 11:a (av 17 nationer). Bästa delresultat för Monica var hopp där hon kom 28:a. I laget ingick också Ewa Rydell (ind 29:a), Lena Adler (62:a), Gerola Lindahl (61:a), Solveig Egman (66:a) och Ulla Lindström (68:a). Sovjet vann både lagtävlingen, allroundtävlingen (Larisa Latynina), barr (Astakhova) och hopp (Nikoleva). Tjeckiskan Bosakova vann bomguldets. **TW**

22 november: Lars Andersson fyller 75 år. Född i Stjärnsund, Hedemora. **Klubb:** Hofors KK. **Sport:** Kanot. **OS 1968:** 5:a K-2 1000 m. **OS 1972:** 8:a K-4 1000 m. **OS 1976:** Opl. K-2 1000 m, 7:a K-2 500 m.

"Snickar-Lasse" hade sina starkaste säsonger under de tidiga 1970-talet. Han både paddlade ihop och utmanade Rolf Peterson, olympiske guldmakaren från 1968. Under VM 1970 och 1971 tog "Snickar-Lasse" fem medaljer: Dubbla guld i K-2 (i par med Peterson), två silver i K-1 1000 meter och ytterligare ett silver i K-2. Med tanke på den bakgrunden var förväntningarna stora inför OS-året 1972, men "Snickar-Lasse" fick inte till

det. K-1-platsen gick till Rolf P, som blev tvåa. Enda starten för Lasse i München blev i K-4, vilket slutade med åttonde plats.

Redan 1968 var "Snickar-Lasse" med i OS i K-4:an. Vid OS 1976 var det åter K-2 som gällde, den här gången dubbelt upp. Det blev finalplatser, men inte mer. Efter karriären blev "Snickar-Lasse" förbundstränare och var med lotsade fram guldpaddlare som Agneta Andersson och Susanne Wiberg (Gunnarsson). Efter en tränarsejour i Norge gjorde han överraskande själv comeback. Men han proffsförklarades först, överklagade och fick rätt. Men i stället för att fortsätta tävla flyttade han 1987 till Australien. **GL**

25 november: Mats Nordlander fyller 60 år. Född i Selångar (Sundsvall). **Klubb:** IF Karlsvik (Ankarsvik). **Sport:** Bågskytte. **OS 1988:** 8:a lag, 30:e ind.

Det här var första gången som OS i bågskytte avgjordes i cupform. Mats blev sjuk och hade feber när han tog sig ut till Hwarangfältet där tävlingarna avgjordes. Han slutade som 30:e, men hans resultat räckte dock till att laget (där även bröderna Göran och Gert Bjerendahl ingick) kunde gå vidare till finalrundan, där de kom 8:a. Jay Barrs, USA, vann individuellt och Sydkorea tog hem lagtävlingen. Mats är gift med Kristina (Persson) som var med i OS 1992, 1996 och 2000. Kristina, f. 1969, var som bäst 5:a i lag och 34 individuellt (1992 i Barcelona) så placeringsmatchen makarna emellan får anses ha slutat oavgjort. **TW**

27 november: Roland Nilsson fyller 60 år. Född i Helsingborg. **Klubb:** IFK Göteborg. **Sport:** Fotboll. **OS 1988:** 5:a.

Roland Nilsson är med 116 A-landskamper en av våra mesta landslagsspelare i fotboll. Han var med och tog VM-brons 1994, spelade VM 1990, EM 1992 och 1994, vann Uefa-cupen med IFK Göteborg 1987, tilldelades Guldbollen 1996, var Englandsproffs i Sheffield Wednesday och Coventry, spelade finaler i FA-cup och ligacup, vann SM-guld med Helsingborgs IF 1999 m.m.

"Rolle" spelade också sammanlagt nio OS-matcher, varav fyra då ingick i slutspelet. OS-deltagandet var 1988 och Sverige kom 5:a. Nilsson var ytterback i samtliga matcher: Tunisien 2-2, Kina 2-0, Västtyskland 2-1 och Italien i kvartsfinal 1-2 (efter förlängning). Efter spelarkarriären har "Rolle" haft en lång tränarkarriär, som förutom i Sverige innefattar uppdrag i England och Danmark. Han har också haft ansvaret för det svenska U21-landslaget.

TW och GL

30 november: Finn Johansson fyller 80 år. Född i Köpenhamn. **Klubb:** KFUM GA (Stockholm). **Sport:** Gymnastik. **OS 1968:** 71:a mångkamp ind, 77:a fristående, 54:a hopp, 74:a barr, 94:a räck, 32:a ringar, 80:e bygelhäst.

Auditorium National i Mexico City var fyllt till bristningsgränsen varje gymnastikkväll där 14 000 åskådare fick uppleva både domardramatik och stor

30 november: Rolf Edling blir 80 år. **Född:** Mumbai, Indien. **Klubb:** Lugi (Lund). **Sport:** Fäktning, värja. **OS 1968:** 9:a lag. **OS 1972:** 7:a lag, 5:a ind. **OS 1976:** 1:a lag, 6:a ind. **OS 1980:** 5:a lag, 4:a ind.

Trots att Johan Harmenberg är ende svenske värjfäktare med både OS- och VM-guld individuellt, bör Rolf Edling ses som Sveriges bäste i grenen genom tiderna. Den 196 cm långe lundensarens meritlista är imponerande lång. Under ett decennium var han stadigt en av världens två, tre bästa på sitt vapen. Han vann allt som kunde vinnas, utom en individuell OS-medalj. I tre spel i rad tog sig Edling till finalen (de sex bästa).

Närmast medalj var Rolf i Moskva 1980. Seger i sista matchen hade betytt säker medalj och guldchans. Nu blev det förlust och fjärde plats. Roligare var det för Edling att säkra det svenska lagguldet i Montreal fyra år tidigare. Vid ställningen 7-5 i svensk favör gick Edling upp mot västtyske Reinhold Behr

idrott. Christer Jönsson var bäst av svenskarna på plats 47 (poängen 108,70) och efter Finn (106,40) kom Evert Lindgren som slutade 76:a (105,65). Finns bästa placering kom i ringar där han blev 32:a bland 117 startande. Japanen Kato vann 12-kampen (115,90) och fristående, landsmannen Nakayama vann ringar, barr och räck (delat med Sovjets Voronin som även vann hopp)

och ordnade guld. Det var tredje gången i rad Sverige mötte Västtyskland i en mästerskapsfinal. Precis som i VM 1974 och 1975 blev det seger.

Rolf Edling föddes i indiska Bombay/Mumbai, där hans far var anställd på ASEA. Han började fäktas på internatskolan i Sigtuna och var under inledningen av sin karriär inriktad på florett. Så småningom, under ledning av legendariske fäktmästaren i Lund, Francesco Gargano, blev värjan nummer ett. Den långe Edling visade snabbt

tekniskt (en specialitet var att pricka in stötar på motståndarens underarmar) och taktiskt kunnande. När fysiken förbättrades slog han sig in i världseliten.

Förutom OS-guldet i lag vann Edling VM-guld individuellt 1973 och 74. För segern i Göteborg 1973 tilldelades han Svenska Dagbladets guldmedalj. Det blev dessutom VM-silver individuellt 1977 och brons 1971 och två segrar i värjans totala världscup. I lag vanns VM-guld 1974, -75 och -77, brons 1969, -71 och -78. **TW**

och jugoslaven Cerar vann bygelhäst.

TW

5 december: Anders Hellqvist fyller 60 år. Född i Farsta, Stockholm. **Klubb:** Stockholms JK. **Sport:** Judo. **OS 1984:** 18:e -60 kg.

Hellqvist var med i klassen superlättvikt (-60 kg). Han mötte i Eagle's Nest Arena i sin första (och enda) match den

duktige britten Neal Eckersley (blivande bronsmedaljör). Det blev förlust på en ippon efter 4.27. Guldet vanns av japanen Hosokawa. **TW**

13 december: Lennart Lundell fyller 70 år. Född i Lidköping. **Klubb:** Lidköpings AS. **Sport:** Brottning. **OS 1976:** Opl. fristil -68 kg. **OS 1980:** 5:a grek-rom. - 74. **OS 1984:** Opl. fristil -82 kg.

Smeknamnet "Prosten" fick Lennart Lundell redan som liten pojke. Han var liten och rund och när han sedan bodde intill kyrkan i Råda utanför Lidköping och var hjälpreda åt kyrkvaktmästaren så var smeknamnet givet. "Prosten" var med i tre raka spel, 1976–84 och hade inte reglerna varit som de var 1972 hade han kunnat varit med då också. Han var nämligen reserv för Lars-Erik Skiöld som skadades alldeles innan OS. På den tiden fick dock inga reserver sättas in sista månaden.

1976 startade Lennart i fristil, lättvikt (-68 kg). Efter seger mot Gonzales från Puerto Rico blev det dock två poängföruster mot Rami Miron från Israel och Dontcho Jekov, Bulgarien.

1980 i CSKA-hallen i Moskva var klassen weltervikt (-74 kg) i grekisk romersk brottning och nu gick det bättre med en 5:e-placering efter vinster mot Jamal Moughrabi (Syrien) och mot Jacques Van Lancker (Belgien). Tyvärr blev det förlust efter ett märkligt domslut mot guldmedaljören 1972, Macha från Tjeckoslovakien (3-3 i poäng) och mot guldmedaljören från 1976 och blivande tvåan nu 1980, Bykov (Sovjet), vilket innebar respass denna gång.

I Los Angeles 1984 var Lennart tillbaka i fristil och nu hade han också kommit upp i lätt mellanvikt (-82 kg). Efter vinst mot Jouni Ilomäki från Finland blev det förlust mot västtysken Reiner Trik och mot sydkoreanen Tae-Woo Kim och därmed blev Lennarts placering delad 9:a. Vann i "Prostens" klasser gjorde Pavel Pinigin (Sovjet), Ferenc Kocsis (Ungern) och Mark Schultz, USA. **TW**

20 december: Tom Söderholm fyller 70 år. Född i Uppsala. **Klubb:** Södertälje AK. **Sport:** Tyngdlyftning. **OS 1984:** Opl. -100 kg. **OS 1988:** Opl.-100 kg.

1984 tävlade Tom Söderholm i Mellantungvikt B (-100 kg) och låg fyra efter ryckmomentet där han klarade 160 kg. Tyvärr skadade han sig i sitt första försök i stöt på 205 kg och fick bryta tävlingen. Vann gjorde västtysken Rolf Miiser på 385 kg (ryck 167,5 och stöt 217,5). I Seoul fyra år senare i samma viktclass satte återigen en skada stopp för Tom. Han ställde inte upp i stötmomentet men lyfte 150 kg i ryck. Vann gjorde Kuznetsov, Sovjet, på nytt olympiskt rekord 425 kg (ryck 190 och stöt 235 kg) **TW**

23 december: Meeri Bodelid fyller 80 år. Född i Tornio, Finland. **Klubb:** IK Ymer (Borås). **Sport:** Skidor, längd. **OS 1972:** 8:a stafett 3x5 km. 33:a 5 km, 19:e 10 km. **OS 1976 och 1980:** Reserv (deltog ej).

Meeri Bodelid har vunnit SM i tre olika idrottsgrenar, längdskidåkning, cykel och maraton samt RM i triathlon. Hon började som längdskidåkare och var i Sapporo 1972 med i OS. På 10 km kom hon 19:e av 41 startande. Vann gjorde Kulakova, Sovjet. Övriga svenskor i loppet var Barbro Tano (13:e), Eva Ohlsson (23:a) och Birgitta Lindqvist (28:a). Tre dagar senare kom Meeri 33:a på 5 km. Även detta lopp vanns av Kulakova, de övriga svenskorna kom 19:e (Tano) och 32:a (Lindqvist). I den avslutande stafetten körde

Meeri startsträcken i laget som slutade 8:a, två minuter från Norges bronsplats.

Bodelid var med på tre VM; 1970, 1974 och 1978. Hon har fyra individuella SM-guld i längdskidåkning. Till OS 1976 och 1980 var hon reserv. 1981, då arrangören för första gången sedan 1926 gjorde Vasaloppet öppet för kvinnor, var Meeri snabbaste kvinnan med åktiden 5.28.08 timmar. Hon var därmed den andra kvinnan som officiellt genomfört loppet sedan Margit Nordin som första kvinna genomförde loppet 1926.

I cykel har Meeri tagit SM-guld både individuellt och i lag. 1971 trampade hon in på 17:e plats i det första cykel-VM för kvinnor. På 1980-talet började Meeri med längdistanslöpning, debuterade i Stockholm Marathon 1980 med tiden 3,09. Hon vann SM 1982 då hon tävlade för Högbo GIF. Hon deltog i Marathon World Cup i Seoul och i för-OS 1987, vann Lidingöloppet 1986 och 1987. En satsning på OS 1984 gick dock i stöpet då Bodelid inte lyckades kvalificera sig.

Meeri gjorde sin första triathlon 1983 och var en av pionjärerna

för sporten i Sverige. Hon har vunnit riksmästerskapet och EM-laggulld och individuellt brons. **TW**

24 december: Ove Johansson blir 80 år. Född: Stockholm. **Klubb:** Sundbybergs TK. **Sport:** Tyngdlyftning. **OS 1968:** Oplacerad + 90 kg. **OS 1972:** 9:a 110 kg. För tyngdlyftarna i Mexico City blev viktminskning ett problem och det fenomenet drabbade också Ove Johansson, som vid tävlingsdags var långt från den form han visat upp under de första dagarnas träning. Ove tävlade i tungviktsklassen men hade inte heller tur med domarna som inte godkände något av hans försök på 180 kg i pressmomentet. 1972 i München var det debut för supertungvikt för lyftare över 110 kg och det var också sista gången som pressmomentet ingick i tyngdlyftningen. Nu gick det bättre för Ove (184 cm lång och med vikten 126 kg) även om han hade hoppats nå sammanlagt 560 kg (hade räckt till plats 5). Nu blev han 9:a på 545 kg efter 200 i press och stöt men "bara" 145 kg i ryck. Vann gjorde 160 kilo tunge Vasilij Alexejev från Sovjet på sammanlagt 640 (235 i press +175 i ryck +230 i stöt) **TW**

24 december: Carl-Göran Öberg fyller 85 år. Född i Valbo. **Klubb:** Gävle GIK, Djurgårdens IF. **Sport:** Ishockey. **OS 1960:** 5:a. **OS 1964:** 2:a. **OS 1968:** 4:a.

Som lillebror till den upphöjde Hans "Stöveln" Öberg hade den 12 år yngre Carl-Göran redan från första skridskoskåren ett tungt arv på sina axlar.

Men "Lill-Stöveln" röjde sin egen väg. Han var inte alls samma sorts forwardstyp som spelskicklige Hans. Carl-Göran levde mer på sin tyngd, och outsinliga kampanda. Hans heta temperament var välkänt. Betecknande nog var Öberg den yngre vid VM 1963 medlem i den så kallade "Biffkedjan" tillsammans med Hans "Tjalle" Mild och Ulf Sterner. Öberg utsågs till Sveriges bästa spelare och fick Guldskridskon.

"Lill-Stöveln" Öberg fick aldrig vara med om att vinna VM.

Men det blev silver 1963 och 1967 samt VM/OS-silver i Innsbruck 1964, då han sköt två mål på sina sju matcher. Totalt i Tre Kronor blev det 57 tävlingsmatcher (26 mål); 103 övriga landskamper (51) och 31 matcher mot klubblag och diverse kombinationer (13) för Valbofödde Öberg. Carl-Göran Öberg spelade i högsta serien för Gävle GIK, Djurgårdens IF och Södertälje SK. För de två förstnämnda blev han svensk mästare. I Godtemplarna 1957, i Djurgården 1961, 1962 och 1963.

TW

31 december: Stig Östling fyller 75 år. Född i Ockelbo. **Klubb:** Brynäs IF. **Sport:**

Ishockey. **OS 1972:** 4:a. Brynäsbacken ingick i det OS-lag som leddes av kanadensaren Billy Harris. En turnering som började bra med övertygande seger mot USA och ett kryss mot Sovjet, men avslutades med uddamålsförluster mot såväl Tjeckoslovakien som Finland. Med ens förvandlades chans till guld till en slutlig fjärdeplats. Östling medverkade i samtliga matcher och bildade backpar tillsammans med Lars-Erik Sjöberg. Han svarade för ett mål i den inledande kvalmatchen mot Jugoslavien (8–1). Sammanlagt spelade Östling 31 landskamper och var – förutom OS – med i den första Canada Cup-turneringen 1976 samt tog medalj i fyra VM: silver 1981 och brons 1972, 1975 och 1976. Han spelade 14 säsonger i Brynäs och vann fem SM-guld. 1975 tilldelades han Guldpucken, utmärkelsen till den bästa spelaren i landet.

GL

AVLIDNA OLYMPIER

LENA ADLER Född: 24 oktober 1941 i Göteborg. Död: 13 maj 2023 i Kullavik. Klubb: GT Vikingarna, Lidingö. Sport: Gymnastik. OS 1960: 11:a mångkamp lag, 62:a mångkamp ind, 68:a fristående, 13:e hopp, 86:a barr, 54:a bom.

CARL-ERIK "JÄTTEN" ERIKSSON Född: 20 maj 1930 i Stockholm. Död: 31 juli 2023 i Stenhamra, Ekerö. Klubb: BK Sankt Erik (1964) Djurgårdens IF (1968–1984) Sport: Kälkåkning, bob. OS 1964:

11:a fyrmans, bröt tvåmans. 1968 : 18:e tvåmans. 1972: 11:a fyrmans, 6:a tvåmans. 1976: 16:e fyrmans, 9:a tvåmans. 1980: Disk. fyrmans, 15:e tvåmans. 1984: 21:a fyrmans, 19:e tvåmans.

! Med deltagande i sex OS är "Jätten" Sveriges meste vinterolympier. Eriksson var därtill mångårig medlem i Sveriges olympiahistoriska förening (SOF), där han bland annat innehade posten som klubbmästare.

OWE ADAMSON Född: 8 mars

1935 i Mariestad. Död: 1 augusti 2023 i Örebro. Klubb: Upsala CK. Sport: Cykel. OS 1960: 5:a lagtempo, 73:a landsvägslopp,

MICAEL LUNDMARK Född: 27 september 1986 i Ursviken, Skellefteå. Död: 17 juni 2023 i Stockholm. Klubb: Skellefteå AK. Sport: Snowboard, halfpipe. OS 2006: 27:a.

KJELL-RUNE MILTON Född 26 maj 1948 i Umeå. Död: 6 september 2023 i Mölndal. Klubb: Modo AIK. Sport: Ishockey. OS 1972: 4:a.

SVERIGES
OLYMPIAHISTORISKA
FÖRENING

Kallelse till extra årsmöte måndag 13 november kl 18

”Vi har en kandidat”

Hallå där Tomas Persson, ordförande i valberedningen, har ni lyckats med att hitta en ordförandekandidat till SOF?

–Ja, nu vi har en kandidat, Per-Anders von Scheele, som vi hoppas att det extra årsmötet säger ja till. Vi lyssnade på vad Per-Anders sa vid SOF:s ordinarie årsmöte i april och tyckte att han ställde många bra frågor, hade fina inspel och synpunkter.

–Jag kontaktade honom och valberedningen kände att det stämde direkt.

–Jag visste inget om Per-Anders innan årsmötet. Vid mitt första telefonsamtal

Tomas Persson, valberedningens ordförande.

fick jag en mycket god uppfattning av hans känsla för de frågor som SOF har att ta ställning till inför framtiden. Han var strukturerad och tydlig – bra egenskaper hos en ordförande!

Koppling till idrotten?

–Det berättar han bäst själv, men kopplingarna är många! Per-Anders har

**Sveriges
Olympiahistoriska
Förening SOF,
har haft följande
ordförande genom tiderna:**

1986-1999 Ture Widlund
2000-2006 Björn Walden
2007-2012 Tomas Persson
2013-2022 Håkan Sundström
2022 Märten Hougström
2023 Vakant

bland annat var styrman i tvåmans-bob i OS i Calgary 1988, har landslagsmeriter på 4x100 m, är mångårig sportkommentator i bland annat Eurosport, tidigare kanslichef på Stadionklubbar (DN-galan), han figurerar också ofta som speaker på friidrottstävlingar och vid andra sportevenemang

Extra årsmöte 13 november

Plats: Restaurang Gröne
Jägaren, Götgatan 64,
Stockholm

När: Klockan 18

Anmälan: samma som till
hösträffen med Åsa Eklund
Jönsson: se nästa uppslag.

Dagordning

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av två protokolljusterare att tillsammans med mötesordföranden justera protokollet
4. Val av ansvarig rösträknare
5. Frågan om mötet utlysts på rätt sätt
6. Fastställande av föredragningslista
7. Val av ordförande till styrelsen
8. Information från styrelsen

Är han vår nye ordförande?

Per-Anders von Scheele.

Valberedningen föreslår Per-Anders von Scheele som ny ordförande för SOF.

Per-Anders von Scheele, 70, från Asarum i Blekinge bor i dag i Vallentuna norr om Stockholm.

Han har studerat vid GIH i Örebro och matematik vid Stockholms universitet.

Han har en karriär som sprinter, 100 m, men är mest framgångsrik som bob-åkare. Deltog bland annat vid OS-tävlingarna i Calgary 1988 där han som pilot styrde in den svenska tvåmansboba på en 14:e plats av 41 startande. Bromsare var Rolf Åkerström.

Flera olika roller

Efter den aktiva karriären har P-A funnits med i flera olika roller inom källksport-sverige, bland annat som förbundskapten och som förtroendevald ledamot i

I förarsätet. Per-Anders von Scheele vid en bobtävling från VM i tyska Königssee 1986.

förbundsstyrelsen. Sedan 1999 är han kommentator vid källksporternas världscup- och OS-tävlingar på Eurosport.

1992–1996 var han kanslichef för Stadionklubbarna, en sammanslutning av de största friidrottsklubbarna i Stockholmsområdet, med syfte att arrangera friidrotts-galor på Stockholms Stadion.

I den rollen arbetade P-A von Scheele nära Rajne Söderberg, dåvarande chef för DN-Galan, i dag ordförande i Centriföreningen för Idrottens Främjande, SCIF.

Civilt var P-A von Scheele gymnasielärare i matte på Täby Enskilda gymnasium och Täby Komvux.

Han pensionerade sig år 2019.

STEN FELDRICH

Få det senaste om de nya OS-planerna

Så ska Sverige få vinter-OS 2030. Välkommen till olympisk höstträff med SOK:s nya generalsekreterare Åsa Edlund Jönsson.

I februari meddelade Sveriges Olympiska Kommitté, Riksidrottsförbundet och Sveriges paralympiska kommitté att man skulle inleda en förstudie om förutsättningarna att söka vinter-OS 2030.

I april presenterade SOK en opinionsundersökning gjord av Kantar Sifo bland 3 300 svenskar. Den visade att sju av tio vill att Sverige söker vinter-OS, om det är möjligt att genomföra hållbara, demokratiska

och kostnadseffektiva spel. Några invändningar hördes heller inte från politiskt håll.

Förstudien föll således väl ut. Folkets gillande, politiskt stöd och uppbackning från näringslivet är tre huvudnycklar för att Sverige ska kunna söka vinter-OS 2030. Så i somras beslutade SOK, RF och Paralympiska kommittén gemensamt att gå vidare.

På höstträffen ger Åsa Edlund Jönsson senaste nytt om Sveriges strävan att ta hem ett olympiskt spel och var i processen ansökan befinner sig nu.

Tionde gången giltigt?

STEN FELDREICH

Sveriges OS-ansökningar genom tiderna

1912 arrangerade Sverige senast ett helt OS. Sedan dess har man försökt nio gånger utan att lyckas. Så här har det sett ut genom åren.

1984 föll Sverige (Falun-Åre) i omröstningen. Sarajevo, forna Jugoslavien, fick spelen.

1988 slutade Falun tvåa. Calgary fick spelen.

1992 ansökte Falun igen om att få arrangera vinter-OS – men förlorade. Spelen till Albertville, Frankrike.

1994 var Vinter-OS nära

att hamna i Östersund. Men efter en slutlig omröstning fick norska Lillehammer 45 röster mot Östersunds 39.

1998 föll Östersund och

Tionde gången giltt?

HÖSTTRÄFF MED ÅSA EDLUND JÖNSSON

När: 13 november. Start kl 18, efter SOF:s extra årsmöte.

Var: Restaurang Gröne Jägaren på Götgatan 64, Stockholm.

Kostnad: För 200 kr får vi pytt-i-panna, bordsvatten och kaffe. Det går att köpa till öl och vin.

Anmälan: Senast 6 november till Lennart Bernström, lennart.bernstrom@gmail.com eller 076-390 18 25.

Betalning: Till SOF:s plusgiro 54 14 10-7 eller Swish 070-57574 23 (kassören Birger Fält)

Åsa Edlund Jönsson, generalsekreterare för SOK.

Foto: Jonas Ekströmer/TT

Sverige bort i tredje röstomgången. Vinter-OS arrangerades i Nagano, Japan.

2002 ville Östersund återigen arrangera

vinter-OS. Salt Lake City, USA, fick spelen.

2004 gick Stockholm till final tillsammans med fyra andra städer för att få sommar-OS. Spelen

till Aten, Grekland.

2022 var Sverige aldrig nära, Stockholms stad beslöt att dra sig ur processen. Peking fick vinterspelen.

2026 Stockholm-Åre var länge med i racet. Det stod mellan Stockholm/Åre och Milano/Cortina. Förlust för Sverige med röstsiffrorna 34–47.

Inbjudan till föredrag om kungligheter i OS

TISDAG 10 OKTOBER kl. 19 inbjuder Olympiahistoriska vänners eventgrupp till ett digitalt föredrag som målar upp livet för några personligheter från europeiska furstehus och deras olympiska insatser.

Föredragshållare är Mårten Hougström som förutom sina tidigare insatser i SOF:s styrelse ägnat mycket tid åt kunglig historia och är för närvarande ordförande i Rojalistiska Föreningen. Föredraget är gratis.

FOKUS I FÖREDRAGET kommer att vara deltagare från europeiska furstehus och deras olympiska insatser, men också en del om deras liv i övrigt.

Kronprins Konstantin blev frimärke efter sitt guld i OS 1960.

Bland annat får du veta mer om Greklands kronprins, senare kung, Konstantin som tog OS-guld i segling 1960. Greklands första OS-guld på 48 år.

NÄR: Tisdag 10 oktober kl. 19

PLATS: Digitalt föredrag via Teams

FÖRELÄSARE: Mårten Hougström

LÄNK TILL FÖREDRAGET:

Skickas ut några dagar innan till anmäld e-postadress

ANMÄL DIG TILL:

marten.hougstrom@outlook.com

Det behövs inget eget abonnemang på Teams, endast dator, läsplatta eller smartphone med internetuppkoppling.

Gå med i SOF och få ett nummer gratis!

Sveriges Olympiahistoriska Förening (SOF) bildades 1986. Föreningen har idag drygt 400 medlemmar. Vi vill gärna bli flera och uppmanar alla medlemmar att hitta nya OS-intresserade!

Föreningen har främst fyra inriktningar:

- Att fyra gånger om året producera en olympiahistorisk tidskrift.
- Att minst två gånger om året anordna träffar med olympiska teman.
- Att driva SOF-biblioteket, där det finns böcker och skrifter, som skänkts av medlemmar. Biblioteket är beläget högst upp i Stadiontornet i Stockholm.
- Att via Facebooksidan uppmärksamma jubilerande olympier och deras prestationer, och på så vis nå ut till fler olympiskt intresserade.

Medlemsavgiften är 250 kr per år. Då ingår bland annat Bulletinen som tryckt tidning och möjlighet att vara med på föreningens olika event.

Anmälan görs till: birger.falt@bredband.net
Årsavgiften betalas till **plusgiro 54 14 10-7**. Eller Swish **070-57574 23**. Glöm inte att meddela namn, postadress och eventuell e-postadress.

ERBJUDANDE

Gå med i SOF och betala in årsavgiften för 2024 senast den 1 november 2023! Då får du som ny medlem utan extra kostnad årets sista nummer av Bulletinen! Alltså fem nummer i stället för fyra. Du har också möjlighet att vara med på sammankomsten i november och få senaste nytt om planerna för ett svenskt vinter-OS.

Allt fler upptäcker SOF på Facebook

SOF:s Facebook-grupp växer stadigt. Gå med i gruppen du också!

Sedan tio år tillbaka finns Sveriges Olympiahistoriska förening (SOF) på Facebook. Vi uppmärksammar jubilerande svenska olympier och deras insatser, redovisar dödsfall inom ”den olympiska familjen” och minns stora och små olympiska händelser. I somras låg fokus kring London-OS 1948, Sveriges så framgångsrika. Mest visat i höst var ett miniproträtt av simmaren och idrottsledaren Sven von Holst, i samband med hans 75-årsdag.

Gruppen fortsätter stadigt att växa. Under september passerades ännu en gräns: 1 300.

I Facebookgruppen finns

Ett nybyggt Olympiastadion är Facebook-gruppens vinjettbild.

alla möjligheter att odla det egna olympiska intresset och – inte minst – dela med sig egna kunskaper och tankar om det olympiska.

Gör så här:

- 1) Ladda ned Facebooks app på din dator.
- 2) Skapa ett konto på Facebook.
- 3) Sök *Sveriges Olympiahistoriska förening*.

Vips är det klart och allt är gratis.

Göran Löwgren, Birger Fält och Jan Ternhag administrerar sidan.

Facebooksidans grundare Tommy Wahlsten bidrar med flera texter om olympier.

Carl-Johan Johansson ser till att hålla ordning på ”den olympiska familjen”.

SVERIGES OLYMPIA-HISTORISKA FÖRENING

STYRELSE

Ordförande

Vakant

Vice ordförande

Anders Engström

tel: 070-775 1336

anders.engstrom46@gmail.com

Kassör & medlemsansvarig

Birger Fält

tel: 070-575 7423

birger.falt@bredband.net

Ledamot

Lennart Bernström

lennart.bernstrom@gmail.com

Ledamot

Jan Ternhag

jan.ternhag@gmail.com

Redaktör Bulletinen

Sten Feldreich

tel: 070-763 1053

sten.feldreich@gmail.com

Biblioteksansvarig

Göran Löwgren

tel: 070-620 1023

goranlowgren@icloud.com

SOF:s plusgiro 54 14 10-7

Årsavgift 2023: 250 kr.

Hedersmedlemmar: Thord Eric Nilsson, Åke Olsson, Håkan Sundström, Tomas Persson och Tommy Wahlsten

Posttidning

Returadress:

SOF c/o Birger Fält

Vetevägen 2

145 68 Norsborg

B

PORTO
BETALT

Foto: Thord Eric Nilsson

Blommor och bubbel från både barn och vänner när Carl-Erik Asplund fyllde tresiffrigt.

Vår äldste olympier i fin form på sin hundra födelsedag

Bronsmedaljören från OS i Oslo 1952 har fyllt 100. Carl-Erik Asplund höll mottagning på restaurangen vid Viksjö golfbana i Jakobsberg, nordväst om Stockholm

Han visade fin form, höll tal och höll – som så ofta på skrinna ovalen – tempot distansen ut. Många ville uppvakta den gamle skridskofantomen. Däribland fanns flera med anknytning till hemstaden Östersund. Carl-Erik Asplund tävlade hela sin skrinna karriär för IF Castor. I sin ”andrasport” orientering var det

OK Frisksportarna som gällde. Asplund är den äldste olympiern som är i livet. På bilderna syns Carl-Erik med barnen Eva och Lars. På en annan bild uppvaktas han av Inger Schönberg och Susanne Pajor, partner till två av Carl-Eriks bortgångna klubbkamrater i skridsko.

GÖRAN LÖWGREN